

2025.
november
4. — 14

14

MINTAÉRTÉKŰ BÖLCSŐDÉT ÉPÍT

Koppány Ivett, a Budavári Önkormányzat
Egyesített Bölcsődéjének vezetője

BUSZOS CÉG ALAKUL

Kerületi körjáráttal
a turistákért

A JÓ GAZDA JOBBAN SEPER

5 | Kedvezőbb lehet
a kerületi fenntartás

EGY CSÉSZÉNYI NYUGALOM

8 | Karakteres kávézó
a Krisztinavárosban 28

A BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLATA

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

SZAKORVOSI RENDELŐINTÉZET

1122 Budapest, Maros u. 16/b.
Központi időpontfoglalás:
06-70/657-1249; 06-70/657-1245
H-Cs.: 7.30-16.00 óráig,
pénteken 7.30-14.00 óráig
e-mail: info@marosrendelo.hu
www.marosrendelo.hu
Vezető: Mechler András

FELNŐTT HÁZIORVOSI RENDELŐK

1015 Budapest,
Csalogány u. 22-24.
1016 Budapest, Zsolt u. 6.
1013 Budapest, Attila út 63.
1014 Budapest, Tárnok u. 9-11.

GYERMEKORVOSI RENDELŐK

1012 Budapest, Mikó u. 12.
Telefon: 06-1/375-7173,
06-1/375-7539
1011 Budapest, Markovits I. u. 2.
Telefon: 06-1/202-0937,
06-1/201-6162

CSALOGÁNY UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

1-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Zempléni Tibor
Telefon: 06-1/201-3392

2-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Nagy Ágnes Helga
Telefon: 06-1/770-1056

3-as felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Mezősi Károly
Telefon: 06-1/201-3762

4-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Majoros Márkó
Telefon: 06-1/201-5415

5-ös felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Antal Dániel
Telefon: 06-1/201-5415

6-os felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Bodroghelyi László
Telefon: 06-1/201-7125

ZSOLT UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

7-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Csupor Emőke
Telefon: 06-1/375-0002

8-as felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Nagy János
Telefon: 06-70/428-4629

ATTILA ÚTI HÁZIORVOSI RENDELŐ

9-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Papp Viktória
Telefon: 06-1/375-6551

10-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Borcsányi Judit
Telefon: 06-1/375-6046

11-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Lukács Imre
Telefon: 06-1/375-6046

12-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Kálmán Eszter Anikó
Telefon: 06-1/213-7334

13-as felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Tóth József
Telefon: 06-1/375-6551

TÁRNOK UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

14-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Szabó Krisztina
Telefon: 06-1/356-7125,
06-20/598-0677

15-ös felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Vasadi Ágnes
Telefon: 06-1/356-7125,
06-30/845-1854

A rendelések idejéről
tájékozódjon az interneten:
www.marosrendelo.hu

Az egységes ügyeleti hívószám felnőttek és gyermekek esetében is: **1830**

A hívás során a mentőszolgálat szakembere felméri a beteg állapotát, és az adott helyzetre legmegfelelőbb megoldást kínálja. Ez lehet telefonos tanácsadás, ellátóhelyre irányítás, ügyeletos orvos küldése, vagy sürgős esetben mentőautó riasztása.

Saját járdán seperni

Vagyok olyan idős, hogy még akkor születtem, amikor híre-hamva sem volt a budapesti fizetős parkolásnak. Sőt, még az első autóm megvásárlása után sem kellett fizetnem a parkolásért – legalábbis arrafelé, ahol mi laktunk. De mikor az automatákat Budapest-szerte felszerelték, hamar megtanultam, hogy a kerülethetárnál vigyázni kell, melyik automatát tömöm meg pénzzel. Aztán azt is megtanultam, hogy a kerületen belül is léteznek finom, láthatatlan határok, és az utcatisztító gép azért csak addig tisztít, mert onnan már a fővárosé a terep. Vagy azért csak azt a füves területet nyírja a Főkert, mert az ott éppen a fővárosé, a következő park meg már a kerületé. Ha jól megfigyeljük, az utcai szemetesládák, szelektív hulladékszigetek formája, kinézete is kerületről kerületre változik, és ugyanígy vagyunk a közvilágítással, a lámpaoszlopokkal. Cikkcakkos, ilyen-olyan adminisztratív határok között bukdácsolunk, és nem értjük, miért olyan bonyolult egy közműjavítás, miért nem pofonegyszerű egy adott utca takarítása. Ez a fajta szétfejlődés a közterületfenntartást illetően hosszú évek „munkája”, egyszerűen ezek a dolgok így maradtak a rendszerváltozás után.

A budavári polgármester közelmúltbeli javaslatára rendet tudna vágni ebben. Ha új tulajdon- és feladatmegosztási szabályok lépnének életbe, előbb-utóbb egységesebb képet mutathatna a főváros, egyszerűbbé válna a közterületfenntartás. Ezért is öröndetes, hogy jövő év elejétől eleve több budavári terület fenntartása az I. kerületi önkormányzathoz kerül.

Kuthi Áron
főszerkesztő

4 ALMAVÁSÁR

Jól fogyott
a kedvezményes gyümölcs

7 RENDRAKÁS

Lépcsőt javított
Böröcz László és csapata

10 1956 HŐSEI

A Tabánban emlékeztek
a forradalomra

12 LELKI TÁMASZ

Sokat segítenek
az iskolapszichológusok

22 UZSONNABOR

Szeretett jókat
enni-inni Márai Sándor

24 VÉR A PAPÍRON

Megsínylette a levéltár
a főváros ostromát

26 GALÉRIATÚRA

Izgalmas művek a Vár
egyik kis utcájában

30 RAGNAR AZ ÚR

A cél a kutyás
közösségek építése

33 SISSI TITKA

A restaurátor, aki
életet lehelt a portréba

35 TÖRÖKÖK A VÁRBAN

Animációs film visz
a budai dzsámik korába

37 ROMPINCÉK

Kelták, rómaiak,
remeték a Szalag utcában

39 SOSE KÉSŐ

Szépkorúként is lehet
aktív életet élni

Következő lapszámunk november 25-én jelenik meg.

beköszönő

tartalom

Óriási sikernek bizonyult a kedvezményes budavári almavásár

Több mint kétezeren vettek részt az almavásáron október 18-án, összesen 7 tonna friss, magyar alma jutott el a kerület lakóihoz. A gyümölcsöt a Budavári Önkormányzat munkatársai – köztük Böröcz László polgármester, Fazekas Csilla, valamint Fodor Artur alpolgármesterek – szedték szeptember végén Pomázon.

Az akcióban regisztráció után és I. kerületi lakcímkártya bemutatásával lehetett részt venni. Bár voltak, akik nehézségekbe ütköztek a jelentkezés során, az önkormányzat munkatársai – ideértve a polgármestert is – telefonon és személyesen is segítettek a regisztrációs folyamatban.

Az almavásáron minden korosztály képviseltette magát: idősek, fiatalok, párok és családok is nagy számban érkeztek. Például egy négytagú család mindössze 1000 forintért akár 12 kiló almát is hazavihetett. Az almából jutott a Krisztina körúti Farkas Edith Szeretetotthonnak is. Mivel az itt lakók személyesen nem tudtak részt venni az eseményen, az önkormányzat vezetői szállították ki számukra a hat rekesznyí gyümölcsöt. A kezdeményezést számos lakos méltatta, kiemelve, hogy a Czákó utcában az almavásár mellett garázsvásár is várta az érdeklődőket. Böröcz László már most megígérte: jövőre újra lesz almavásár.

VN

Fotók: Vadnai Szabolcs

FELHÍVÁS

KARÁCSONYI TÁMOGATÁS

Budavár Önkormányzata a karácsony közeledtével támogatja a kerületben élő 80 éves, illetve idősebb polgárait, valamint a helyben élő rászorulókat.

Az ünnep költségeihez egyszeri 15 ezer forinttal járul hozzá, ha az igénylő 80. életévét december 31-ig betölti, vagy 65. évnél idősebb és november 1-ig meghatározott szociális jellegű kerületi támogatásban részesült, illetve ha 18. életévét betöltötte és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult.

Egy kérelmező csak egy jogcímen nyújthat be kérelmet személyesen, postai úton és ügyfélszolgálaton keresztül!

Információ: budavar.hu/karacsonyi-tamogatasi/, vagy 06-1/458-3000

Benyújtási határidő: december 15.

Buszos céget alapított Budavár

Jó üzlet lehet a kerületnek a turisták szállítása

Az önkormányzat október 21-i rendkívüli képviselő-testületi ülésén döntöttek a képviselők egy új, a kerületi buszforgalmat szervező cég létrehozásáról, a rászoruló helyi lakosok ismételt támogatási lehetőségeiről és az Oxygen Naphegy Kft. vállalásairól is.

71 millió forint. Ennyi pénz áramlott ki a hivatal vezető munkatársainak távozásakor jutalom és végkielégítés jogcímén az előző ciklus végén, 2024 szeptember folyamán. Az ügyben a jogszervezői körülmények tisztázására és a pénz visszaszerzésére jelenleg bírósági eljárás zajlik. Mint ismert, ezzel a mennyiségű pénzzel azonos keretösszegben hozott létre támogatási alapot a már Böröcz László polgármester vezette testület, melyből pályázati úton a rászoruló részesülhetnek (utófinanszírozási konstrukcióban). Az előző pályázat szeptemberben lezárult, ám a

testület mostani döntésének értelmében a keretösszeg fennmaradt forrására, mintegy 60 millió forintra ismét lehet pályázni, ráadásul nagyobb összegre. Konkrétan:

- államilag elismert középfokú vagy felsőfokú sikeres nyelvvizsgára,
- idegennyelv-tanuláshoz nyelvtanfolyamon történő részvételre,
- gépjárművezetői engedély megszerzésére,
- gyógyászati eszközök, segédeszközök beszerzésére,
- fogszabályozásra és fogpótlásra.

A forrásra a keretösszeg erejéig, de legfeljebb 2026. június 30. napjáig lehet pályázni.

Az ülésen annak a 100 százalékban önkormányzati tulajdonú kft.-nek a megalapításáról is döntöttek, amely a jövőben a Várnegyedet és a Citadellát meglátogató turistákat szállító új buszhálózatot fogja majd üzemeltetni. A Budavári Turisztikai Korlátolt Felelősségű Társaság a legmodernebb, zéróemissziós járművekkel szállítaná az utasokat. Olyan turisztikai célú különjáratit szolgáltatásról lenne szó, amelyet az önkormányzat önként vállalt feladat- és hatáskörében szabályozna és működtetne, és a kerület számára termelne profitot. Az idei évre készített üzleti terv nem tartalmazza még a beszerzendő (vagy bérlendő) elektromos buszok számát, tárolásuk helyszínét, a töltési pontokat, sem a társaság leendő munkavállalóinak számát. A cég számára juttatott 64 millió forintos összeg egyelőre a jövő évi üzleti terv részleteinek kidolgozására és a működés megkezdésére teremt fedezetet. Az ülésen megjelent a társaság ügyvezetője, Naszodi Péter Andor és válaszolt a képviselői kérdésekre. 2026 februárjában várhatóak a cég

Ambrus Balázs

fel ellenzéki képviselőtársa figyelmét, hogy ugyanennek a szolgáltatásnak a piaci értéke ma már több tízmillió forinttal több lenne, így a jelenlegi megállapodás kedvező az önkormányzat számára. Böröcz László polgármester azt mondta, nem teljesült az Oxygen majd 15 évvel ezelőtt tett szóbeli vállalása, mely a kerületi gyerekek ingyenes úszási lehetőségének biztosításáról szólt. A probléma gyökere az, hogy az (egyébként jégpálya üzemeltetését is deklaráló szerződésben) az úszási lehetőséget nem rögzítették. (Idén márciustól a Czákó pályán az Oxygen céges autóinak parkolási lehetőségét viszont megszüntették.)

Az idén is felállított jégpályát egyébként a kerületi diákok ingyen, a kerületben lakók pedig kedvezményesen vehetik igénybe.

Egy 2011-es keretszerződés alapján ismét együttműködési megállapodást kötött az önkormányzat cége az Oxygen Naphegy Szolgáltató Kft.-vel a Czakó utcai sportpályán a téli hónapokban jégpálya felállításáról és üzemeltetéséről. V. Naszályi Márta képviselő szerint nem volt jó a még Nagy Gábor Tamás polgármestersége idején az Oxygennel kötött PPP-konstrukciós szerződés, Csobánczy Gábor viszont arra hívta

Saját kezükbe vették a lépcső ügyét

Böröcz László és csapata október 22-én szerszámokkal felszerelve érkezett a Batthyány tér északi felén található, aluljáróba vezető lépcsőhöz, hogy rendbehozza azt. A lépcső több foka használhatatlan, balesetveszélyes volt hosszú hónapok óta. Budavár számos bejelentést is tett a fenntartó fővárosnak a letört lépcsőfokokról, de nem történt intézkedés.

A Budavári Önkormányzat így a maga kezébe vette a kezdeményezést, és rövid két órnyi munkával nemcsak a lépcsőfokokat tette rendbe, hanem a korlát is új festékréteget kapott Fazekas Csilla alpolgármester és Varga Dániel önkormányzati képviselő jóvoltából, illetve a törött üveg helyére is új üvegtábla került.

A Batthyány téri lépcső jól példázza a főváros és a kerületek közötti széttagozott feladatmegosztásból fakadó problémákat: sokszor még akkor sem történik előrelépés, ha a bürokrácia nehézsége miatt konkrét balesetveszély alakul ki – mint ebben az esetben is.

A vita az önkormányzat és a főváros között az eddig elhanyagolt lépcső rendbetételéről hosszú hónapok óta folyt, a balesetveszélyt a fenntartó Budapesti Közlekedési Központ azonban nem hátrította el.

Várnegyed

Fotók: Vadnai Szabolcs

Százmilliók visszaszerzéséről tárgyalt a kerület

A tavalyi önkormányzati választás után derült ki az új önkormányzati vezetés számára, hogy a V. Naszályi Márta vezette önkormányzat 2021 nyara óta egyetlen számlát sem állított ki a Magyar Halászbástya Étteremüzemeltető Kft. számára. Így az ingatlanbérleti díjak befizetésének elmaradása miatt a kerületnek közel 400 millió forintos kintlévősége keletkezett, azaz ekkora

az önkormányzat kára. V. Naszályi Márta volt polgármester az október 21-i testületi ülésen azt mondta, a számlák kibocsátását a vagyoni iroda állította le jogi aggályok miatt, de részleteket nem ismertetett. Böröcz László értetlenségét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy közel négy évig hogyan kerülhetett szőnyeg alá a bevételek kiesés. Azt is jelezte, hogy 2024 októberében mindez a polgár-

mesteri átadás-átvételi dokumentumokban sem szerepelt, miközben az ügyben érintett korábbi jegyző, gazdasági vezető és annak helyettese is több mint 30 millió forintos jutalommal távozhattott.

A testület most döntött a helyzet rendezéséről, amely értelmében két év alatt a Magyar Halászbástya Étteremüzemeltető Kft. visszafizeti teljes tartozását.

-vni

Fotó: Kőrösi Tamás

Átrendeznék a közterületek tulajdonviszonyait

Egyelőre csak koncepcióként létezik az elképzelés, de egyszerűsödne a fenntartás

Jelentős átalakítást hozhat Budapest életében Böröcz László felvetése a fővárosi közterületek fenntartásáról. Amennyiben a budavári polgármester a Fővárosi Közgyűlés elé terjeszti az indítványt, és a képviselők megszavazzák, akkor a fővárosi közterületek, utcák, parkok és közutak jelentős része 2027-től a Fővárosi Önkormányzat fennhatósága alól a kerületek tulajdonába és kezelésébe kerülne.

A tervezet indoklása szerint a jelenlegi rendszer „széttöredezt” viszonyokat konzervál, hiszen sok budapesti utca, park vagy közterület különböző szakaszai eltérő fenntartóhoz tartoznak: részben a fővároshoz, részben a kerületekhez. Böröcz László szerint ez rengeteg gyakorlati problémát okoz a karbantartásban, fejlesztésben és felelősségi kérdésekben.

A javaslat szerint a kerületi önkormányzatok vennék át a helyi utak, járdák, parkok és kisebb közterületek fenntartását, üzemeltetését, fejlesztését. A főváros hatáskörében csak a kiemelt közlekedési útvona-

lak, körutak, sugárirányú főutak és nagyobb közlekedési csomópontok maradnának. Az elképzeléshez pénzügyi átrendezés is társulna: a forrásmegosztást is módosítani kellene, hogy a kerületek megfelelően finanszírozhassák új feladataikat.

A koncepció 2027. január 1-i lehetséges céldátummal számol, vagyis ekkortól lépnének életbe az új tulajdon- és feladatmegosztási szabályok. A változásokhoz azonban országos jogszabály-módosításokra is szükség lenne, mivel a tulajdonjogi és feladatkörbeli átalakítások túlmutatnak a fővárosi önkormányzat hatáskörén.

Karácsony Gergely főpolgármester közösségi oldalán élesen bírálta az elképzelést. Szerinte a javaslat „szakmaiatlan és erkölcstelen”, mivel tovább gyengítené a Fővárosi Önkormányzat szerepét.

Karácsony szerint Európa nagyvárosaiban egységes, központosított irányítás biztosítja az összehangolt városfejlesztést és közszolgáltatásokat, nem pedig a kerületi szintű széttagolás. A főpolgármester (kérdés formájában) arra is célzott, hogy esetleg valaki építési teleknek nézte ki a Tabánt. „Ez nem városfejlesztés, hanem Budapest szétverése” – fogalmazott.

Fenntartóváltás jön

Idén nyáron arról döntött a Fővárosi Önkormányzat, hogy az általa kezelt, (de a kerület tulajdonában lévő) közterületek közül többnek is visszakapja a kezelési jogát Budavár Önkormányzata. 2026. január 1-étől a:

- Szentháromság tér
- Hess András tér
- Dísz tér
- Bécsi kapu tér
- Tóth Árpád sétány
- Horváth-kert
- Hunyadi János út
- Halászbástya környéke
- Vár nyugati kert
- Európa liget
- Csónak utca részüje
- Lovas út (a Bécsi kaputól a Palota útig tartó zöldterület gondozását már most is a kerület munkatársai végzik)

Az ezzel járó többletmunka elvégzésére az önkormányzat bővítette a szakemberek létszámát és az eszközparkot is.

Böröcz László ezzel szemben azal érvelt, hogy a kerületi polgármesterek jobban ismerik a helyi közösségek igényeit, és közvetlenebb kapcsolatban állnak a lakosokkal. Szerinte a városi problémákat – mint például az úthibák, járdák vagy parkfenntartás kérdése – a helyben hozott döntések oldhatják meg a

A magányos padok is várják a jobb időket a Horváth-kertben | Forrás: Várnegyed

leghatékonyabban. Soproni Tamás, Terézváros momentumos polgármesterének nevét külön is kiemelve úgy fogalmazott, pártállástól függetlenül a kerületi polgármesterek nagy része egyetért abban, hogy ezzel a helyzettel kezdeni kell valamit.

A kerület polgármestere azt hangsúlyozta, hogy javaslata nem pártpolitikai indíttatású, egyszerűen racionalizálni kívánja a jelenlegi, kaotikus rendszert. Az ATV Egyesülés beszéd című műsorában a Fő utca példáját hozta fel, amely négy részre tagolódik annak függvényében, hogy melyik szakasz tartozik a főváros, és melyik a kerület kezelésébe. Ez kétségtelenül bonyolítja a karbantartást és a fejlesztéseket. Böröcz László a másik 22 polgármesterrel egyezett az ügyben, és – mint mondta – a kerületvezetők

többsége egyetért abban, hogy ezzel a helyzettel valamit kezdeni kell. Konkrétan a Tabánról szólva megjegyezte, arra még Tarlós István főpolgármestersége idején (2010-2019) költöttek 400 millió forint körüli összeget, de azóta nem sok minden történt a területtel, ezt a helyzetet pedig rendezni kellene. A Vérmező ügyében folyó vita során még korábban jelezték, hogy készek átvenni a parkot és karbantartani azt. Böröcz László javaslata három pontban foglalja össze a tennivalókat:

- a közutak, közterek és parkok tulajdonjoga kerüljön át a kerületekhez,
- a nagy forgalmú sugár-, és bekötőutak, illetve a fővárosi léptékű nagy közterek maradjanak a fővárosnál,
- a forrásokat, amiket korábban a főváros ezeknek a közterületeknek a karbantartására költött, azt kapják meg a kerületek.

Mint ismert, a Fidesz-KDNP frakciónak nincs többsége a Fővárosi Közgyűlésben, így a javaslat elfogadásához további képviselők támogató szavazatára is szükség lenne. Ha zöld jelzést kap az előterjesztés, 2027-től alapjaiban változhat meg Budapest irányítási struktúrája: a város nagy részének közterületei, parkjai, járdái és útjai a kerületi önkormányzatokhoz kerülnének, míg a főváros szerepe inkább koordináló, stratégiai szintre korlátozódna.

Ambros Balázs

Fotó: Tóth Tibor

A Tabán és a Vérmező a két legnagyobb összefüggő zöldfelület Budaváron

Ők a mi csendes hőseink

Az 1956-os forradalomra és szabadságharcra emlékezett Budavár

„Köztünk élnek, akik részesei voltak az eget-földet megrengető szabadságharcnak és kényszerű elszenvedői a megtorlás bénító, fagyott éveinek” – Budavár polgármesterének beszéde a tabáni '56-os emlékműnél tartott ünnepélyes megemlékezésen hangzott el október 23-án. Böröcz László arra emlékeztetett, hogy a forradalom fénye örök, és Budaváron családok sokasága őrizte a lángot. Az ünnepségen számos párt és civil szervezet koszorúzott.

Fotók: Vadnai Szabolcs

A Tabán oldalában, az 1956-os emlékmű előtt gyűltek össze a forradalom hőseire emlékező budaváriak október 23-án. Böröcz László budavári polgármester a 125 éve született, a diktatúra elől emigrációba kényszerült Márai Sándor szavait idézte beszédében. „Aki megélte a szovjetrendszer valóságát, tapasztalásból tudja, hogy a bolsevizmust csak egyféleképpen lehet megvalósítani, mindenütt a világban: úgy, ahogy a bolsevisták csinálják. A poklot csak az ördög tudja szakszerűen befűteni. A poklot a kommunizmus ördöge 1956-ban már elviselhetetlenül befűtötte” – fogalmazott. Hozzátette: Magyarország közel hét évtizeddel ezelőtt e napon megüzente a világnak, hogy a dölyfös kommunizmuson üthető rés, vérző kézzel, de kaparható végzetes repedés. Jóllehet még három és fél évtizedig tombolt, majd kínlódott a torz elnyomó rendszer, de 1956 paraszát már nem lehetett eloltani.

„Budavárban is sok család őrizte féltve ezt a titkot – itt élnek köztünk, akik részesei voltak az eget-földet megrengető szabadságharcnak és kényszerű elszenvedői a megtorlás bénító, fagyott éveinek. Sokaknak ez a szárnyaszegett, szürkén araszoló korszak lett az élete. Ők a

mi csendes hőseink. Elveszett lehetőségeiket senki sem adhatja vissza, de tartozunk nekik azzal, hogy helyettük is álmodunk és építünk.” Mint mondta, a XXI. század harmadik évtizedében és nap mint nap el kell magyaráznunk a világnak, hogy sorsunkról egyedül mi magunk vagyunk hivatottak dönteni és ebből nem engedünk.

A megemlékezésen Fazekas Csilla alpolgármester is köszöntőt mondott. Arról beszélt, hogy a magyar forradalom nem csupán az elnyomó hatalom ellen szólt, a lélek forradalma is volt. A szabadság vágya, a nemzeti önrendelkezés hite, a méltóság követelése egyesítette a magyarokat. „Budavár jól ismeri a történelem viharait. Látták az ostromokat, a rombolást, a pusztulást, de mindig újjászületett. Kerületünk a túlélés, a megmaradás és az újrakezdés szimbóluma, méltó helyszíne annak, hogy a bátorság és a hűség előtt tisztelegjünk. Tartozunk 1956 harcosainak, áldozatainak és örököseinek azzal, hogy ma is védjük függetlenségünket, kultúránkat, közösségeinket” – fogalmazott az alpolgármester.

Az ünnepi megemlékezésen Popovics Emese kárpátaljai népdalénekes énekelt el a Himnusz és a Szózatot, Simorjay Emese színművésznő pedig megrendítő

erővel adta elő Nemes Nagy Ágnes Flotta című versét. Megemlékező műsorral közreműködött a Petőfi Sándor Gimnázium diákcsoportja.

A tisztelet koszorúját elsőként a Budavári Önkormányzat nevében Böröcz László polgármester és Fazekas Csilla alpolgármester helyezte el. Koszorút helyezett el:

- a Fidesz I. kerületi szervezete
- a KDNP I. kerületi szervezete
- az MSZP I. kerületi szervezete
- a Magyar Kétfarkú Kutypárt I. kerületi szervezete
- a Várunk Egyesület
- az I. kerületi Fidelitas
- a Budavári Német Nemzetiségi Önkormányzat
- a Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
- a Budavári Görög Nemzetiségi Önkormányzat
- a Budavári Örmény Nemzetiségi Önkormányzat
- a Budavári Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- a Budapesti Rendőr-főkapitányság I. kerületi rendőrkapitánysága
- a Közép-Budai Tankerületi Központ és Intézményei
- a Batthyány Lajos Általános Iskola, a Farkas Ferenc Zenei Alapfokú Művészeti Iskola, a Kosztolányi Dezső Gimnázium, a Petőfi Sándor Gimnázium, a Szilágyi Erzsébet Gimnázium, a Toldy Ferenc Gimnázium, a Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnázium, a Budavári Általános Iskola, a Lisznyai utcai Általános Iskola
- a Brunszvik Teréz Budavári Óvodák
- az 1956 Magyar Nemzetőrség
- a Bástyakör az Első kerületért Egyesület
- a Budai Polgári Kaszinó Egyesület
- a Budai Polgári Közösség
- a Budapesti Civil Közösségi Szolgáltató Központ Pesti Fiatalok Egyesület

- a Budavári Lakosok Szövetsége
- a Lánchíd Kör
- a Litea Könyvesbolt és Várbarátok Közössége
- a Magyar Divatszövetség Egyesület
- a Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezete
- a Magyar Emlékekért a Világban Egyesület
- a Nemzeti Fórum Első Kerületi Csoport
- a Szent István Kávéház
- a Széchenyi Társaság
- a Budavári-Tabahon Sportegyesület

Sz. É.

Fotó: Törő Balázs

Emlékezés a forradalmi napokra. Egyedül, 17 évesen kényszerült menekülni Magyarországról az 1956-os forradalom leverése után gr. Nádasdy Borbála, aki később Ausztriában színésznőként, Franciaországban balettművészként, balettmesterként lett ismert. Nádasdy Borbála személyes élményeiről mesélt a Borsos Miklós Emléklakásban rendezett beszélgetőesten október 21-én, ahol életrajzi könyveit is dedikálta. A híres Nádasdy család leszármazottja 2015-ben tért haza közel hat évtizednyi emigrációból, és Veszprémben telepedtek le francia férjével.

K.Á.

Nagyon nagy szükség van rájuk

A Budavári Önkormányzat pluszforrásokkal támogatja az iskolapszichológusokat

Az idei tanévben is 30 millió forinttal támogatja a Budavári Önkormányzat a helyi iskolákat, hogy ebből pluszforrásokat biztosítsanak a kerületben iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus és pedagógiai asszisztensek foglalkoztatására. A szakemberek munkájára országsszerte egyre nagyobb szükség van. De mi a helyzet a kerület iskoláiban? Hajnissné Anda Éva tankerületi igazgatót és két budavári iskola vezetőjét kérdeztük a tapasztalatokról.

A legfrissebb statisztikák szerint egyre nagyobb szükség van pszichológusokra az iskolákban, a magyarországi gyerekek egyre súlyosabb mentális kihívásokkal küzdenek. Az UNICEF idei kutatása szerint az idehaza dolgozó iskolapszichológusok 92 százaléka találkozott már munkája során szorongó gyerekekkel. A szakemberek 77-79 százaléka foglalkozott figyelemzavaros fiatallal, 76 százalékuk beilleszkedési problémákkal vagy saját kortársai által bántalmazott iskolással, míg 38 százalékuk családon belüli erőszak miatt szenvedő tanulóval is találkozott. Ezek az adatok is azt igazolják, nagy igény mutatkozik a szakemberek munkájára. A versenyszférában tapasztalható magasabb bérek miatt azonban a pályaelhagyás, illetve az is nehezíti az iskolapszichológusok munkáját, hogy a hatályos törvények szerint 500 tanulóként kell egy félállású szakembert alkalmazni, és ez nagy terhet ró rájuk. Hasonló a helyzet a fejlesztő pedagógusok, illetve tanárokat támogató pedagógiai asszisztensek esetében is, az ő munkájukra is egyre nagyobb az igény.

A probléma súlyát és fontosságát felismerve, a Budavári Önkormányzat hosszú évek óta biztosít pluszforrást arra, hogy az illetékes Közép-Budai Tankerületi Központ koordinálása mellett e három munkakörbe a helyi igényeknek megfelelően további szakembereket alkalmazzanak Budaváron. „Összesen 18 fő dolgozik ebben a három munkakörben most a kerületben. Abból a 30 milliós plusz forrásból, amit az önkormányzat biztosít, az idei tanévben 1 pszichológus, 1 fejlesztő pedagógus és 5 pedagógiai asszisztens bérét tudjuk fizetni” – tájékoztatta lapunkat Hajnissné Anda Éva. Elmondta, hogy a budavári iskolák – három általános és három középiskola –

maguk határozzák meg, és jelzik a tankerületnek, milyen szakemberekre van szükségük, így kezelik az igényeket.

Noha a tankerület statisztikát nem vezet, az I. kerületben leginkább a magas elvárások miatti szorongások, a lelki elhanyagoltság, a válásokból adódó feszültségek, illetve a gyász azok, amiket az iskolapszichológusoknak kezelniük kell. A gyerekek droggal és alkohollal kapcsolatos problémái nem kiugróak. Hajnissné Anda Éva ugyanakkor arra is felhívta a figyelmet, nemcsak a gyerekeknek, a tanároknak is szükségük van az iskolapszichológusokra: a kerületben leginkább a szülői arrogancia az, amivel a tanároknak meg kell birkózniuk. A pályaelhagyással kapcsolatban arról beszélt, mióta emelkednek a pedagógusbérek, azt érzékelik, hogy egyre többen jelentkeznek iskolapszichológusnak, vagy a másik két szakterület állásaira.

De mi a helyzet az iskolákban? A Lisznyai Utcai Általános Iskolában leginkább a csoportba illeszkedés, családi problémák, válások, iskolai bántalmazás vagy haláleset lelki feldolgozása miatt kérik az iskolapszichológus segítségét – mondta lapunknak Takács Eszter intézményvezető. A munka leginkább csoportosan folyik megelőző jelleggel. De ha az osztályfőnökök jelzik, akkor a pszichológus egyénileg is foglalkozik az adott tanulóval. Az iskolában egy iskolapszichológus dolgozik félállásban, illetve egy pedagógiai asszisztens teljes, kettő pedig háromnegyed állásban.

Hasonló tapasztalatokról számoltak be a Kosztolányi Dezső Gimnáziumban, ahol teljes státuszban egy iskolapszichológus, egy fejlesztő pedagógus és egy pedagógiai asszisztens dolgozik. A tanulók mentális problémáit összetetten, csapatként próbálják meg kezelni,

ahol az iskolapszichológus mellett a prevencióban segít a kerületi kapitányság bűnmegelőzési tanácsadója és az iskola szociális munkása is – nyilatkozta lapunknak Bodor Eszter. Az igazgató szerint a gyerekek személyesen is felkereshetik az iskolapszichológust, de a szülők a gyerekekkel is bejelentkezhetnek nála, illetve van tanácsadás a szülők számára is. Az előző tanévben összesen 252 konzultáción 54 diák vett részt, ami további 39 szülő-konzultációval egészült ki. Az iskolai szociális segítővel együttműködve elindult az online Kosztolányi Szülőklub, míg az iskolapszichológus 46 osztályfoglalkozást tartott olyan változatos témakörökben, mint közösségformálás, hatékony tanulás, pályaorientáció, lelki egészség, konfliktusrendezés, internetes zaklatás (cyberbullying), zaklatás, iskolai bántalmazás (bullying), függőség és prevenció. Emellett elérhetővé vált a kérhető osztályfoglalkozások között az UNICEF Lelki Egészség Órája.

A Kosztolányiban az elvárások miatti szorongás, a bullying és a családi problémák, legtöbbször egy válság feldolgozása miatt szoktak a tanulók az iskolapszichológushoz fordulni. Magatartási problémák esetén megvizsgálják a hátterét is, hogyha kell, azon enyhítve tudjanak segíteni. Bodor Eszter azt is elmondta, fontos számukra a krízishelyzetek közös megbeszélése, feldolgozása, ahogy a tanulók jólléte is, mert minél kiegyensúlyozottabb állapotban van egy gyerek, annál jobban tud teljesíteni. A gimnázium igazgatója arról is beszélt, hogy az iskolapszichológus ajtaja a tanárok előtt is nyitva áll. Az oktatók leginkább lelki egészségük megőrzése miatt keresik a mentális szakembert, a fiatalabbak pedig a határok kijelölése miatt, hogy például milyen gyorsasággal kell reagálniuk a szülők üzeneteire, megkereséseire, hogyan történjen a határok kijelölése munka és magánélet között. De az sem egyedi eset, ha egy tanár az asszertív, azaz az őszinte és határozott kommunikáció jegyében tanácsot kér azzal kapcsolatban, hogy hogyan kezeljen és hogy álljon hozzá egy-egy felmerülő problémához.

Balogh Roland

Mesekönyvet is rejt a baba-mama csomag

Novembertől Gecsei Ádám és Gondár Flóra szerzőpáros mesekönyve, a Marci és Galagonya budavári kalandjai is megtalálható abban a baba-mama csomagban, amelyet a 2025. szeptember 1-jét követően született kisbabák, illetve édesanyjuk kap az önkormányzattól. A könyv a Budavári Önkormányzat kiadásában készült el. A csomag egyébként gyermekgondozást segítő eszközöket, gyermekruházatot, valamint az édesanya számára ápolási termékeket tartalmaz.

A csomagra az a szülő vagy törvényes képviselő jogosult, aki a gyermek saját családjában történő neveléséért felel, és a gyermek I. kerületi bejelentett lakóhellyel rendelkezik, továbbá életvitelszerűen az I. kerületben él. Egy gyermek után egyszer, csak az egyik szülő vagy törvényes képviselő jogosult. A kérelem benyújtására a gyermek születését követő 30 napon belül van lehetőség a kerületi ügyfélszolgálatokon (Kapisztrán tér 1., Attila út 65., Iskola u. 16.)

Kuthi

Fotó: Vadnai Szabolcs

Elkötelezetten a gyerekek mellett

Rendkívül összetett pedagógiai munka zajlik a bölcsődék falain belül

Annak ellenére, hogy legföltettebb kincsünket, a gyermekünket bízuk rájuk, sokan nem látunk bele egészen, milyen komoly szakmai munka zajlik a Budavári Egyesített Bölcsődék intézményeiben. A kerület augusztus óta egy negyedik telephellyel is büszkélkedhet, elindult a nevelői munka a Dezső utcai volt villaépületben, a kerület bölcsődei kapacitása így jelentősen emelkedett. Koppány Ivett eddigi intézményvezetőt 2030. október 31-ig erősítette meg pozíciójában az önkormányzat, vele a bölcsődék helyzetéről és a tervekről beszélgettünk.

– Augusztus közepén nyílt meg a kerület legújabb bölcsődéje, a Dezső utcai minibölcsi egy százhusz éves villaépületben. Sikerült azóta belakni?

– A Dezső utcai épületben három minibölcsőde, a Napraforgó, Gesztenye és Borostyán Mini Bölcsőde működik, és már tavasszal lehetett ide jelentkezni. Jogszabályi előírás szerint egy kisgyermeknevelő és egy bölcsődei dajka dolgozik egy csoportban, amely maximum nyolc fős. De a fenntartó Budavári Önkormányzat jóvoltából és támogatásával minden csoportban két kisgyermeknevelő dolgozik

itt. Ez azért is fontos, mert 12 órás a nyitvatartásunk, tehát már reggel hattól várjuk a kicsiket és egészen este hatig lehetnek nálunk. Ugyanakkor nem szerettem volna, hogy a teljes Dezső utcai gárda új pedagógusokkal kezdje meg a munkát, ezért a meglévő három telephelyről – Tigris, Iskola utca, Lovas út – egy-egy kollégát áthelyeztem, mivel ők már ismerik a szakmai programunkat. Az új munkatársak mára már megismerkedtek a környezettel, és belakták az épületet. Tudni kell, hogy minibölcsibe maximum 7 gyerek vehető fel, és ha minden gyerek betöltötte a két éves kort,

Fotó: Rényi Erna

akkor bővíthet nyolc főre. Ilyen minibölcsődéből működik három a Dezső utcai intézményben.

– **Mik a visszajelzések a szülők részéről?**

– Nagyon szeretik. Új, modern, minden tárgyi előírásnak megfelel és jól megközelíthető, kialakítása ideális a korosztály számára. De nem véletlenül választottam az interjúhoz az Iskola utcai bölcsődét, mert ez a telephelyünk is legalább olyan modern és szép, nem mondja meg senki, hogy egy negyven éves épületben vagyunk. Pár éve energetikai korszerűsítés történt, és bővítettük a legfelső szintünket, így már hét csoportban 88 engedélyezett férőhellyel biztosítjuk a szolgáltatást.

– **Míg a Dezső utcában nagy, itt a telek kicsi, de úgy látom, a lehető leggazdaságosabban ki van használva: kétszintes, elkülönített udvar, amelyeket nyitott, akadálymentes folyosókkal lehet megközelíteni. Az utcáról meg minden nap lehet látni, ahogy a gyerekek fel-le, és körbe-körbe motorkáznak...**

– A szülők eleinte ezt kérdezik, nem veszélyes-e a lejtő? De ez épp hogy a változatos nagymozgás gyakorlására biztosít lehetőséget! Itt aztán mindent kipróbálhatnak a gyerekek. Például megtanulnak biztonságosan lépcsőzni, közlekedni vagy éppen elesni... Egyébként minden bölcsődénk más és más, az épületeknek más a történetük, adottságuk, helyiségebeosztásuk, és ebből eltérő napirend és csoportlogisztika következik. A Lovas úti egy épületben, a Tigris utcai egy telken van az óvodával, bár teljesen szeparáltan. Ezek régi villaépületek, amelyeket nevelési célra alkalmassá tettek. Az Iskola utcai központunk pedig kifejezetten bölcsődének épült. Ilyen értelemben a Dezső utcai épületet nemcsak a gyerekeknek, hanem a dolgozóknak is be kellett lakniuk, és kialakítani egy ottani adottságokhoz illesztett, és a szakmai módszertani elveknek megfelelő napi- és munkarendet.

– **A Dezső utcai minibölcsi megnyitásával a kerületi bölcsődei férőhelyek száma 13 százalékkal növekedett. Hogyan alakultak a férőhelyek a kerületben az utóbbi években?**

– Mivel a bölcsődei ellátás nem kötelező, nem tudunk azzal kalkulálni, hogy ahány gyerek született a kerületben, annyi meg is jelenik a rendszerben. Csak az előző évek tapasztalatai alapján tudunk számolni és előre tervezni. A GYED extra bevezetésével nyilvánvalóan megnövekedett a gyerekszám. Intézményeinkbe a jogszabályi előírások figyelembevételével mellett más kerületekből is érkeznek gyerekek, de természetesen előnyt élveznek az I. kerületi családok. Jogszabály írja elő, hogy az engedélyezett létszámkeret 25 százalékáig lehet kerületen kívüli gyereket felvenni. De a minibölcsőde esetében más szabály az irányadó, itt a gyerekek fele érkezhet más kerületből. A helyi magán fenntartású vagy családi bölcsődék nem jelentenek konkurenciát, inkább fordított a helyzet.

– **Mi a leggyakoribb kérdés a szülők részéről?**

– Az általános társadalmi tudás a bölcsődékről nem túl jelentős. Sokan nem látják, hogy a gondozási munka mellett milyen összetett pedagógiai munka és tudatos nevelés folyik. Sokan kérdezik, hogy milyen foglalkozások vannak nálunk. Erre azt szoktam mondani, hogy külön foglalkozás nincs, viszont reggeltől kora estig foglalkozunk a gyerekekkel és támogatjuk spontán érésüket. Az is zavart okoz néha, hogy nem tiszta mindenki előtt, hogy mit csinál a kisgyermekgondozó, és mit a dajka. Míg az előző a pedagógiai munkáért, a nevelésért, gondozásért, a bölcsődei dajka a higiéniaért felel, és bevonható a felügyeletbe. Gyakori kérdés az is, hogy kell-e beszélnie, vagy járnia a gyerekeknek, hogy bölcsődébe kerüljön. Ezek közül egyik sem feltétel, a jogszabály csak annyit határoz meg, hogy bölcsődébe felvehető az a húsz hetes

és három éves kor közötti gyermek, akinek a szülei aktív kereső tevékenységet folytatnak vagy nappali tagozatos jogviszonyban állnak oktatási intézménnyel.

– **Sokan gyermekmegőrzőként használják a bölcsődét, az óvodát. Mennyire fontos a szülő közreműködő szerepe, a személyes kapcsolat?**

– Ehhez kell a legtöbb idő, energia és szakmaiság. A napi protokoll, a gyerekek adaptációja viszonylag könnyen kialakul, de a szülőket a szülői szerepükben megtámogatni kulcsfontosságú. Ez nálunk nehezített pálya, mert többnyire csak egy évet vannak velünk a gyerekek...

– **Szülői értekezleten az ember jórészt csak anyukákat lát. Jó lenne, ha több apa is eljőne?**

– Az a tapasztalatunk, hogy egyre több apuka jön, rendszeresen jönnek beszoktatásra is. Míg a gyerek ide kerül, három alkalommal is találkozunk a szülővel: tájékoztató fórumon, a gyerekfelvételi időszakban a nyílt napokon, illetve év elején az általános szülői értekezleten. A családlátogatás is egy kötelező módszertani feladat, aminek nagyrészt az az értelme, hogy a kisgyermeknevelőt a gyermek először otthon, a megszokott környezetében lássa. A nevelési év során pedig háromszor van szülőcsoportos beszélgetés.

– **Miért ennyire fontos a szülővel való folyamatos kommunikáció?**

– A személyes, együttműködő kapcsolat a szülővel, családokkal elengedhetetlen a professzionális nevelés-gondozáshoz. A családi nevelés elsődleges szerepe a bölcsődei munkában meghatározó, melyet minden körülmények között figyelembe veszünk. A kapcsolattartásban több fórumot is használunk a napi találkozásokon, üzenőfalon keresztül az email útján történő tájékoztatásig; de legfontosabb az eredményes bölcsődei ellátáshoz az érintett felek személyes találkozója. Erre mindig lehetőséget biztosítunk, sőt kérjük a szülők együttműködését. Folyamatosan keressük a lehetőségeket arra, hogy a kerületi kisgyermekes családokat elérjük, tájékoztassuk és betekintést adhassunk az intézményben folyó pedagógiai munkába.

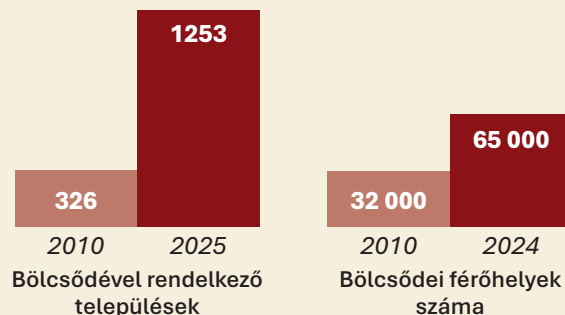
– **Milyen a vonzereje és a presztízse a kisgyermeknevelői pályának?**

– Van egy közös feladatunk, hogy a bölcsődék társadalmi elismertségét itt helyben kell megvalósítanunk. Nagyon kedvező fejlemények zajlottak bölcsődei területen az elmúlt tíz évben, akár a struktúra, a bérek kapcsán. Ez sokat növelt a pálya presztízsen, de a társadalom nem igazán ismerte meg, mi zajlik a falak között. Ezt csak itt helyben tudjuk bemutatni azzal, hogy egészséges, fejlődő, kiegyensúlyozott gyerekek szabadon, nem szorongva játszanak, fejlődnek, kibontakoznak.

– **A budavári bölcsődék az eredményes kommunikáció fontosságát hirdető Gordon-módszer referenciainstítútjai. Mit jelent ez?**

– Nálunk a Gordon-módszerre épül a bölcsőde pedagógiai programja. A módszert dr. Thomas Gordon amerikai

A bölcsődék számának alakulása

Fotó: Rényi Erna

klinikai szakpszichológus dolgozta ki, aki azt figyelte meg, hogy a vállalati emberi viszonyok ugyanolyanok, mint a gyerek-szülő viszony. Az egésznek a középpontjában az ítélkezésmentes fogalmazás áll, a gyermekkel kapcsolatos közlésekben törekszünk a címkek kerülésére, csak a viselkedést írjuk le és kommunikáljuk tényszerűen. A módszer nem pszichológia, nem kell hozzá külön képzettség, bárki el tudja sajátítani. Amellett, hogy nálunk minden nevelő és dajka elvégzi a tanfolyamot, jómagam és elődöm, Pusztainé Berényi Katalin műhelyfoglalkozásokat tartunk. Intézményeinkbe rendszeresen érkeznek Gordon-mentorok, hogy segítségükkel tökéletesítsük a módszert. Célunk, hogy nálunk is tanulhassák. Helyettesemmel, Vucskáné Timon Zsófiával egyben trénernek vagyunk, máshol is képzünk szakembereket.

– **Hol szeretné látni a Budavári Egyesített Bölcsődéket 5 vagy akár 10 év múlva?**

– A következő 5-10 évben az intézményvezetői vízióban az Egyesített Bölcsőde egy olyan intézmény, mely országosan, módszertani szempontból elismert; mintáértékű joggyakorlatokkal rendelkezik. Ezen az úton indultunk el és folyamatosan haladunk kollégáim együttműködő támogatásával. Egy összetartó, a változásokhoz rugalmasan alkalmazkodni képes kollektívát látok magam mellett már most is, akik ugyanolyan elkötelezettek a kerületi családok támogatásában, a gondjainkra bízott gyerekek fejlődésének kibontakoztatásában, mint én.

Kuthi Áron

Budavári mese és időutazás

Elkészült és november közepétől már elérhető Gecsei Ádám és Gondár Flóra Marci és Galagonya budavári kalandjai című gyerekkönyve a Budavári Önkormányzat kiadásában. Böröcz László és Fazekas Csilla ellátogatott a budapesti nyomdába, hogy az elkészült példányokat a szerzőpárossal együtt vegyék át.

A mesekönyvben egy kislány indul időutazásra a Várnegyedben aranyos kutyájával, Galagonyával. A gyerekkönyvben olyan egykori budavári helyszínek kelnek életre, mint a

Budai Színkör, a Márványmenyasz-szony, vagy az első hazai dedóvó, az Angyalkert. A főhős Budavártól elválaszthatatlan történetekkel – mint a központi szerepet játszó, Mátyás király meséiből ismert kutyavásár – és személyiségekkel ismerkedik meg. A mesében egy asztalnál adomáznak a nagy budavári művészek, Ottlik Géza, Babits Mihály és Kosztolányi Dezső. A Vérmezőn meg Pus-kás Öcsi gurít Marcinak focilabdát, és ezután sikerül az Apród utcában született Semmelweis Ignác doktor úr kalapját is visszaszolgáltatniuk jogos tulajdonosának. Csakhogy a meglevenedő kutyavásár kutyái mindeközben szerte-széjjel futnak a kerületben, és bizony Marcinak lesz feladata összerakni a jószágokat.

A krisztinavárosi és tabáni helyszínekre kalauzoló könyv egy sorozat első része, Marci és Galagonya várhatóan Budavár többi részébe is eljutnak majd. A történetet Szert-Szabó Dorottya rajzai kísérik végig. A könyv hivatalos bemutatója november 15-én lesz a Márai Sándor Művelődési Házban 10.30 órakor.

Kuthi

Testvérvárosi vizit Bécsben

A bécsi Collegium Hungaricum vezetőivel tárgyaltak a Budavári Önkormányzat vezetői október 15-én, és a jövőbeli kulturális együttműködés lehetőségeiről egyeztettek. Fazekas Csilla és Fodor Artur alpolgármesterek Méhes Márton igazgatóval és ifj. Bertényi Iván tudományos igazgatóhelyetttel egyeztettek. A megbeszélésen a felek kölcsönösen kifejezték nyitottságukat közös programok és kulturális események szervezésére. A Collegium Hungaricum Bécs – a világ 24 országában működő magyar kulturális intézetek egyike – meghatározó szerepet tölt be a magyar kultúra nemzetközi bemutatásában, és kiváló lehetőséget kínál arra, hogy Budavár kulturális öröksége és értékei Bécsben is láthatóbbá váljanak. A látogatás során az alpolgármesterek megtekintették a Fresh Eye – Budapest, Bécs, Belgrád streetphoto című kiállítást is, amely fiatal fotósok szemén keresztül mutatja be a három város mindennapjait, vizuális sokszínűségét. A tárlat a régió kreatív összekapcsolódásának kortárs példája, amely jól illeszkedik Budavár nemzetközi kulturális törekvéseihez is. Az önkormányzat célja, hogy a kerület ne csak Budapest, hanem Európa kulturális térképén is meghatározó szerepet töltsön be. A bécsi látogatás egy új, tartalmas fejezet kezdetét jelentheti Budavár és Bécs I. kerületének együttműködésében.

Várnegyed

FELHÍVÁS

A Budavári Önkormányzat nemzetiségi önkormányzatai közmeghallgatást tartanak az alábbi időpontokban:

Budavári Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat: november 19., szerda, 8.00

Budavári Görög Nemzetiségi Önkormányzat: november 19., szerda, 9.00

Budavári Roma Nemzetiségi Önkormányzat: november 21., péntek, 9.00

Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat: november 21., péntek, 12.00

Budavári Német Nemzetiségi Önkormányzat: november 21., péntek, 16.00

Budavári Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat: november 28., péntek, 9.00

Budavári Örmény Nemzetiségi Önkormányzat: december 4., csütörtök, 14.00

Budavári Szerb Nemzetiségi Önkormányzat: december 4., csütörtök, 17.30

Helyszín: Budapest Főváros I. kerület Budavári Polgármesteri Hivatal testületi üléstermében (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1., fszt. 8.)

Információ: 458-3015

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

FELHÍVÁS

IGÉNYELJE ÖN IS AZ ÖNKORMÁNYZATI ÉLETJÁRADÉKOT!

- ✓ Pontosabb jogosultsági feltételek
- ✓ A 30 m² alatti lakások is bevonhatóak
- ✓ Átlátható táblázat alapján történő egyszeri és havi járadék-kifizetés
- ✓ Gyorsabb eljárás, egyszerűbb ügyintézés
- ✓ A módosítások a már folyamatban lévő ügyeket is érintik

Érdeklődni az alábbi ügyfélszolgálati telefonszámokon lehet:

+36-1/458-3030, +36-1/458-3025, +36-1/225-7276,

illetve e-mailen: hivatal@budavar.hu

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Az egyösszegű életjáradék mértéke az ingatlan értékének 15 százaléka,
a szerződéskötéskor 80. életévüket betöltött jogosultak esetében 20 százaléka.
A havi életjáradék mértéke az ingatlan értékének az adott életkorhoz igazítva megállapított ezreléke:
65 év esetében 2,3 ezrelék, 80 év esetében 3 ezrelék.

Tabán^omozi

VÁRHATÓ FILMEK A TABÁN MOZIBAN:

HELYÁR: 3090 FT | KEDVEZMÉNYES JEGY: DIÁK, 60 ÉV FELETT 2350 FT | AJÁNDÉKJEGY 3200 FT

KEDVEZMÉNYES NAP - HÉTFŐ: 2350 FT

I. KERÜLETI DIÁKOKNAK ÉS NYUGDÍJASOKNAK 50% KEDVEZMÉNY 17.59-IG!

Teljes moziműsor: tabanartmozi.hu | facebook.com/tabanartmozi | I. Krisztina körút 87-89.

Korhatár nélküli
megtekintés

Hat éven alulak
számára nem ajánlott

Tizenkét éven alulak
számára nem ajánlott

Tizenhat éven alulak
számára nem ajánlott

Tízennyolc éven alulak
számára nem ajánlott

Kizárólag felnőtt
számára ajánlott

Őszidő a Virág Benedek Házban

Fotók: Tóth Tibor

Számos mesterséggel ismerkedhettek az I. kerületi gyerekek az Ősz az idő nevet viselő, a Virág Benedek Házban megrendezett kézműves táborban. A Budai Polgári Közösség kifejezetten az iskolai őszi szünet idejére szervezte az öt napon át tartó foglalkozást, hogy a gyermekeknek hasznos elfoglaltságot biztosítson,

amelyen keresztül kreativitásuk fejlődhet. A gyerekek az agyagozás, szövés, textilfestés, gyöngyfűzés fogásaival ismerkedtek, de készítettek asztaldísz, koszorút természetes anyagokból. A gyerekeket az új ismeretekre Jókainé Gombosi Beatrix és Markó Judit népi játék- és kismesterségek oktatói tanították.

Ellátogatott a kicsikhez Bese Botond népművész, hangszerkészítő, a népművészet ifjú mestere is, aki hangszerbemutatót és tánccházat is tartott. A tábor a Budavári Önkormányzat támogatásával, a Budavári Közösségi Nonprofit Kft. együttműködésével valósult meg.

Kuthi

Gimnáziumok az élen

A hat kerületi középiskolából négy is fel tudott kerülni a HVG által évente készített középiskolai rangsorába. A frissen közölt idek, 2026-ra szóló országos rangsorolásban dobogós helyen végzett a Toldy Ferenc Gimnázium (képünkön), a 2024-es felmérés 8. helyezette most az előkelő 3.

helyet szerezte meg. A két éve a 36. pozíciót elfoglaló Szilágyi Erzsébet Gimnázium viszont most a 45. helyre került. A kerületben három katolikus gimnázium működik, közülük kettő is szerepel a százasként. Ezek a Toldyval pont szemközt található Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Katolikus Gimnázium (85.), illetve Krisztina körúti Szent Gellért Katolikus Gimnázium (96).

Két éve még csak két I. kerületi gimnázium került be az ország száz legjobb középiskolája közé. A HVG 2023-as, 2024-re szóló középiskolai rangsorban a Toldy a 8., a Szilágyi a 36. helyre futott be. Gratulálunk az intézmények pedagógusainak, és az iskolák közösségének!

KÁ

Törőcsik 90

Ismét utcai tárlat mellett sétálhat el, aki a Krisztina körúton végigmegy. Ezúttal a Törőcsik Mari 90 című kiállítást hirdetik az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet ablakaira helyezett molinók, köztük ritkán láttott művészi fotókkal a színművészről. A Törőcsik-család hagyatékából összeállított fotókiállításon a magyar színház- és filmtörténet egyik legnagyobb szerűbb színésznőjének pillanatait tekinthetjük meg. A tárlatot a Bajor Gizi Múzeumban március 8-ig, szerdától vasárnapig 10 és 18 óra között lehet megtekinteni.

-vn

CSALÁDI PROGRAMOK

NOVEMBER 8., SZOMBAT 11.00

Hangoló | Babaszínház

Kabóca Bábszínház

Korosztály: 0-3 év

HELYSZÍN: MÁRAI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI HÁZ

NOVEMBER 15., SZOMBAT 11.00

Boribon | Csemeteátrum

Harlekin Bábszínház

Korosztály: 3+ év

10:30-tól Gecsei Ádám és Gonda Flóra: Marci és Galagonya budavári kalandjai című mesekönyv felolvasása

HELYSZÍN: MÁRAI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI HÁZ

DECEMBER 6., SZOMBAT 10.00-12.00

Mikulás-ünnepség és Jégpálya avató

Bársony Bálint adventi hangszersimogató koncert

HELYSZÍN: CZAKÓ UTCAI SPORT- ÉS SZABADIDŐKÖZPONT

DECEMBER 19., PÉNTEK 17.00

Gyerekes családok karácsonya

Iszkiri zenekar ünnepi gyermekkoncertje

Meglepetés ajándékok, kalács és kakaó

HELYSZÍN: MÁRAI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI HÁZ

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

·MÁRAIKULT·

CZAKÓ
·SPORT·

Online jegyvásárlási lehetőség és további információk: www.maraikult.hu

Fotó: Ambrus Balázs

Nincs döntés a budaváriak nélkül

A Főváros által a Hunyadi János útra elképzelt, a háborúban megerőszakolt nőknek állítandó emlékhelyről tartott lakossági fórumot az önkormányzat. Míg a kérdést jobb- és baloldaltól egyaránt egyetértés övezi, vagyis a megemlékezés fontosságát senki sem vitatja, a helyben lakóknak az emlékmű kialakításával akad gondjuk. Böröcz László amellett, hogy üdvözölte a kezdeményezés pártok felettségét, hangsúlyozta, hogy a budaváriak véleménye nélkül nem születhet döntés.

A fórumon Németh Ilona Munkácsy-díjas képzőművész – a Fővárosi Önkormányzat Háborúban megerőszakolt nők emlékezte című képzőművészeti pályázat nyertese – mutatta be a tervet és ismertetette a koncepció részleteit. Az eseményen megjelent Kerpel-Fronius Gábor volt főpolgármester-helyettes, aki kifejtette, a Hunyadi János út 10-nél lévő foghíjtelken megvalósítandó emlékhely szellemi értelemben növelné a terület értékét. Szerinte a győztes pályamű nem csupán egy fal, hanem egy komplex, nonfiguratív térrészlet. Skrabski Fruzsina dokumentumfilmes, a témáról szóló Elhallgatott gyalázat című film producere elmondta, többek között ő javasolta évekkel ezelőtt, hogy legyen egy ilyen köztéri emlékhely, és örül, hogy révbe érhet a gondolat.

Böröcz László polgármester hangsúlyozta, az emlékmű felállítását alapvetően mindenki támogatja, ám tavaly óta több lakossági aggály is felmerült ezzel kapcsolatban. Kijelentette, hogy az I. kerületi önkormányzat csak akkor tudja az emlékművet támogatni, ha azt a lakosság is támogatja. „Mi azt szeretnénk, ha a Hunyadi János út még élhetőbbé válna: több zöldfelülettel, padokkal, ahol az emberek megpihenhetnek, találkozhatnak, feltöltődhetnek. Az emlékmű pedig méltó helye lehetne az elcsendesedésnek, a megemlékezésnek azok számára, akik tiszteletüket szeretnék leróni.”

Mint ismert, az emlékezetpolitikai konszenzus formálásának céljából a Főváros még 2019-ben írta ki az említett pályázatot, amiben a megvalósításra öt fővárosi tulajdonú közterületi helyszínt is megadott. A 35 pályázó fele az I. kerületi Hunyadi János úti kis parkot választotta. Az itteni betontámfal elé a koncepció szerint egy másik

falat emelnének, az így létrejövő sikátor reprezentálná a megerőszakolt nők beszorítottság-érzését. Noha a projekt célja az, hogy a nőkkel szemben elkövetett erőszak elleni fellépés társadalmi jelentőségére irányítsa a szélesebb közvélemény figyelmét, a fórumon egyértelmű lett, hogy a környéken élőknek más megfontolásaik voltak, például a zöldfelülettel, parkosítással, köztisztasággal kapcsolatban. Felmerült, hogy a sikátor-koncepció a világörökségi terület ezen pontjából egyszerűen nyilvános vizeldét csinálna. A helyszínen egy felháborodott művészettörténész lapunknak azt mondta, a fal takarásában akár olyan aktus is történhet, amiről a mű szól. Mint tiltakozó petíciójukban írják: „egyetlen ilyen eset is örökre a visszajára fordítaná az emlékmű létrejöttének lényegét.”

A köztisztaság és közbiztonság kérdéséről a polgármester azt mondta, ha az emlékmű megvalósul, biztosítják a folyamatos felügyeletet, a terület biztonságáról térfelügyelő kamerák fognak gondoskodni, egy közeli nyilvános mosdó elérhetőségét pedig irányító tábla fogja jelezni. Fazekas Csilla a fórum után úgy nyilatkozott, bízik benne, hogy végül mindenki számára elfogadható megoldás születik, de sajnálatos, hogy a pályáztatási folyamatba nem vonták be a budaváriakat.

Az emlékmű elakadt ügyét a mostani fórum illetve az egyeztetések mozdították ki a holtpontról, az ügyben további helyi egyeztetések várhatóak.

Várnegyed

Németh Ilona, Kerpel-Fronius Gábor és Böröcz László a Városházán tartott lakossági fórumon | Fotó: Tóth Tibor

A Lánchíd kávéház népszerű hely volt, itt 1937-ben Szabó Lőrinc költő (balra) és társasága ül a teraszán | Forrás: Fortepan/Magyar Bálint

Az uzsonnabort délután isszák

Ezeket fogyasztotta Márai Sándor: kulináris kalandozások az író életművében

Márai Sándor írásaiban lépten-nyomon felbukkan a gasztronómia. Mik voltak az író kedvenc ételei és borai? Hogyan nézett ki egy békebeli polgár ideális napja? Rizling vagy somlói? Hogyan képzelte el öregkorát Márai? Barangolás a liptói túró és a narancslé világába.

Sopronból hozatok egy füzér fűszeres kolbászt a hentestől, aki a landjagert készíti saját kezűleg a Várkerület egyik mellékutcájában. (...) Szüretre vendégeket hívok majd, akik nem szeretik a zenét, nem értenek a politikához, s tudnak hallgatni a diófa alatt. Mit adjak nekik?... Sonkát tormával, ez önként értetődik, parázsban sült burgonyát és fehér liptai túró, a Rozsnyi kereskedés híres liptaiját (vagyis liptói – a szerk.) fabödönökben, paprika és ajóka gyűrű nélkül. Egy hosszú élet minden tapasztalata és rábeszélőképessége kevés ahhoz, hogy meggyőzzem kortársaimat: milyen tökéletes borkorcsolya természetes állapotában a liptai, s milyen helytelen divat hagymával, mustárral, paprikával bonyolultabbá tenni azt, amit a természet önmagában tökéletesnek teremtett. A tiszta borhoz egyszerű tiszta harapni-való szükséges: ennyit már a kínaiak is tudnak.

Így írt 1941-ben Márai Sándor arról, miként képzei el öregkorát. A magyar borokról című esszéjében arról fantáziált: „Ha megöregszem pincét akarok, ezt már szilárdan elhatároztam. Semmi mást nem akarok az élettől. A pince helyét is kinéztem, nem messze otthonomtól: gyalog járok majd ki, s vigyázok, hogy a környékbeliek, bortermelők, gyümölcsöskertek tulajdonosai, vincellérek ne tudjanak meg semmit városi múltamról.”

Tea, vaj, lágytojás és méz

Márai étkezésről, az asztal örömeiről, a magyar borok szépségéről leginkább naplóiban és publicisztikaiban értekezett. Az ezekből feltárolt kép azt a polgári, módosabb középosztálybeli miliőt idealizálja – amiben maga Márai is élt –, és amelynek szerinte a második világháború vetett véget nemcsak Magyarországon, de szinte mindenhol Európában, ahol Márai megfordult. Az író kulináris utazását Nyáry Krisztián Így ettek ők – Magyar írók és ételeik című 2023-as könyvében is bemutatta. A kassai polgári reggelik után a fiatal író és felesége, az ugyancsak kassai Matzner Lola pénztárcájukhoz mérten „megízlelhették” a francia, az olasz és a német konyha jellegzetességeit. Márai szerint Párizsban mindig is mélyen a zsebébe kellett nyúlania az embernek, hogy egy jót egyen. „Ruhadarabokat adtunk el, hogy vacsorázzni mehessünk. Mindezt nem tartottuk »romantikus«-nak, sem mulatságosnak. Párizsban kegyetlen szórakozás szegénynek lenni” – írta. Egy másik beszélője szerint Firenzében az estét kocsmában töltötte el, parasztok között, tanulgatta a nyelvüket, miközben fanyar fekete chiantit poharazott.

Érdekletes, ahogyan 1944-es naplójában, Budapest második világháborús ostromának előestéjén a béke-

beli polgár ideális hétköznapjairól álmodozott. „Reggel hétkor arra ébredtem, hogy valaki halkan jár a szobában (a szobalány járt ilyen halkan), s ágyam mellett a kis asztalkára helyez egy vizespoharat, tele narancs- s citromlével s a reggeli újságokkal. Felébredtem, s egy hajtásra megittam a fanyar-üde kotyvalékot (vitamin!), átlapoztam az újságokat, majd kinyújtottam kezem az előző napon megkezdett olvasmány után, s kilencig olvastam. Akkor betolták a kerek asztalkán a reggelit: teát, vaját, lágytojást, mézet. Tízkor felkeltem, tizenegyig dolgoztam. (...) (Majd) beültem az autóba, elmentem a Szigetre, egy óra hosszat teniszeztem, majd tusoltam, úsztam és dögönyöztettem magam a szigeti uszodában. Útközben, hazafelé (...) felhörpintettem egy csésze mérges-erős feketekávé. Az ebéd könnyű volt és ízes; a szakácsnét, ha nem értette a dolgát, egy idő múltán kicseréltük. Ebéd után aludtam, majd dolgoztam ötig; akkor séta következett a Hűvösvölgyben vagy a Svábhegyen, séta után haza, átöltözni, mert este vendégek érkeztek vagy vendégségbe kellett menni. Éjfélre lehetőleg hazaértem. Egy órát olvastam még, az ágyban.”

A nemzet testének eledele

Márainak itthon a Várnegyedben a Mikó utcától nem messze, az Alagút utca és Attila út sarkán álló Philadelphia kávéház számított a törzshelyének. De gyakran megfordult a Lánchíd kávéházban, a London szálló éttermében és a Tabán vendéglőben is. A Márai-kutató Mészáros Tibor irodalomtörténész az író életét bemutató egyik tematikus estjén azt is megemlítette: „egy rejtettebb szelete az író életének”, de sok kiskocsmáról is tudunk, ahová szívesen járt Márai. Ezek közül a Mélypince volt a legmeghatározóbb az életében. A hely tulajdonosa ráérezett, hogyan kell a művészeket odacsábítani, egy vendégkönyvet vezetett, amiben Krúdy és Márai is már 1918-tól szerepelt, miközben a kocsmá falára kiírta: „Politizálni tilos. Aki politizál, azt nem szolgáljuk ki!”

Az író még berlini egyetemi évei alatt kapott rá az itálira, és itthon nagy boros hírében állt. A magyar irodalom-

Márai és Lola az író Kaland című darabjának 300. jubileumi előadása után rendezett 1940-es vacsorán | Forrás: Arcanum

ban Hamvas Béla mellett talán még Márai tudott olyan választékosan filozofálni a borokról. A már említett esszéjében két fajtát magasztal az egekig: a rizlinget és a somlóit. „A rizling olyan a magyar borok között, mint a közhely az emberi gondolkodásban (...) A rizlingben ritkán csalódik a magyar. Szerte a hazában sok komisz lőrét mérnek, de az olasznak nevezett magyar rizlingben van valamilyen otthonos bizalmasság (...) olyan, mint a kenyér, a nemzet testének eledele, valami általános és megbízható. Mikor a rizlinggel is baj lesz Magyarországon, én már nem akarok élni” – fejtegette írásában Márai. A somlóiról pedig úgy nyilatkozott: „Könyvet csak ezeréveset olvasok már ebben az időben, s óbort iszom hozzá, öt éves somlóit. Így várom a halált.”

A polgári világ elillanása

Márai zsenialitását dicséri az uzsonnabor intézménye, amit az alkoholizmus ellen ajánl amolyan úri passzióként. Az 1942 október végén a Pesti Hírlap hasábjain Caliban álnéven megjelent írásában eme szokást így jellemzi: „Az uzsonnabort délután öttől fél hétig isszák, szabad levegőn, a kocsmá kertjében, mely ilyenkor csaknem üres még. (...) Az uzsonna-bor soha nem lehet több, mint két kis fröccs. Éppen csak az íze és illata a bornak. Éppen csak az, ami jó a borból: a tűnődéshez szükséges kellék.” A bor Márainál rítus, nem pusztán ital. Többször hangsúlyozta, hogy számára a borhoz fűződő viszony – a társaság, a beszélgetés, a hely (kocsmá, pince, díófa alatti asztal) – fontosabb, mint a mennyiség. Emellett kiválóan tudott viccelni is vele: „Kitűnő dolog nem inni bort. Csak egy jobb van, bort inni.”

Az emigrációban – felesége minden igyekezete ellenére – Márai már a polgári világ elillanásáról értekezett. Úgy vélte, a nagy francia ínyenc elprolisodott, míg az Egyesült Államokban „sehol nem lehet egyetlen csésze tisztességes feketét inni. Bor nincs, s ami van, méregdrága”.

Balogh Roland

Fröccsöző férfiak 1934-ben | Forrás: Fortepan/Ráday Mihály

Nyolcvan évig tömegsírban

Nem várt kihívások elé állította a levéltárosokat a főváros ostroma

Egy budapesti ostromról szóló második világháborús kiállítás kellett ahhoz, hogy kiderüljön, a Magyar Nemzeti Levéltár Bécsi kapu téri épületét közterületnek használó németek 14 katonáját nem exhumálták, hanem 80 évig egy tömegsírban voltak eltemetve az udvaron. Az 1945 – Keresztútban című kiállítás még számos érdekes tárgyat tartogat az érdeklődők számára, és bemutatja a második világháborút, majd a szovjet invázió ma már elképzelhetetlen megpróbáltatásait.

Fotók: Vágó Liza

Nem sokkal Budapest ostromát követően, 1945. március 13-án a magyar fővárost megszálló szovjet erők tisztí főorvosa – az I. kerületi hivatalon keresztül – azonnali hatállyal arra kérte az Országos Levéltár (mai nevén Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltár) akkori főigazgatóját, írja meg, vannak-e német katonák vagy állatok eltemetve az intézmény területén. Jánossy Dénes válaszában jelezte, egy gránáttőlcsérbe ázott tömegsírban 12 német katonát temettek el. Erről egy régészeti metszetrajzokat idéző illusztrációt is készítettek. Jánossy azt is megírta, egy másik tömegsírban a Prímás (ma Anjou) bástyánál a Görgey-szobor mellett 66 további németet hantoltak el.

Nyolcvan évig mindenki úgy hitte, a 12 ominózus katonát exhumálták és lajstromozták a második világháborús német elesettek regiszterében. Mindenki legnagyobb megdöbbenésére azonban épp egy, az ostromról szóló kiállításnak köszönhetően derült rá fény, hogy ezek a katonák – pontosan 14 fő – egészen idén tavaszig abban a tömegsírban feküdtek, amelyben 1945-ben eltemették őket – mesélte lapunknak Végső István történész, segédlevéltáros (képünkön felül). Az MNL jelenlegi főigazgatója, Szabó Csaba kezdeményezésére 1945 – Keresztútban címmel a levéltár a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumával közös kiállítással emlékezik meg Budapest 80 évvel ezelőtti ostromára. Miként azt Végső István kurátor elmesélte, a kollégák összesen 130 iratot javasoltak bemutatásra, amit aztán első körben nyolcvanra, majd még kevesebbre kellett szűkíteni. Ezek között volt a – Reisz T. Csaba főlevéltáros, az MNL címzetes

főigazgatója által javasolt – Bécsi kapu téren eltemetett katonák exhumálásának dokumentuma is. Igen ám, de az iratnak utánajárva kiderült, a német hadisírgondozók nem tudtak ilyen elhunytakról.

Az előzetes felmérések után az MNL gyűjteményi főigazgató-helyettesének felügyelete mellett 2025. május 24-26. között feltárták az egykori tömegsírt. A Német Háborús Sírokat Gondozó Népi Szövetség munkatársainak erőfeszítései nyomán 14 holttestet exhumáltak. Itt hét személy azonosítóját találták meg, így ezek hozzátartozói megtudhatják, hogy a harcok közepette elhunyt felmenőjüket hol temették el. Az exhumálást nehezítette, hogy korábban a területen közművezetéseket fektettek le. Ennek ellenére számos személyes tárgy, így órák, fésűk, borotvák, egészségügyi felszerelés, illetve korabeli fémpénzek kerültek elő a földből. Megtalálták továbbá

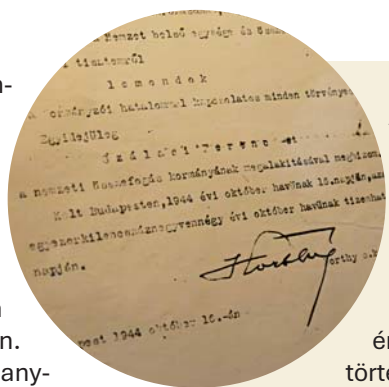
A német katonák exhumálása | Fotó: Lantos Zsuzsanna/MNL

az Országos Levéltár 1945 nyarán lerobbantott tornyának egyes maradványait is. A torony nem élte túl az ostromot, csonkját még akkor le kellett robbantani az épületről, és már nem is építették vissza.

Nem véletlen egyébként a kiállítás címválasztása. Noha a levéltárosok a legkevésbé sem akarták, de a levéltári palota valóban keresztútjába került az ostrom során. A szovjet front közeledtével a levéltárosok anynyira aggódtak az iratok épsége miatt, hogy 1944 késő ősztől elkezdtek beköltözni az épületbe, amire egyébként a nyilas kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere, Rajniss Ferenc adott engedélyt. Ez azért is tűnt számukra praktikusnak, mert a vasbeton szerkezet révén bíztak benne, hogy bombázás esetén az iratok mellett magukat és a családjukat is jobban tudják óvni. Az alagsor gyakorlatilag légoltalmi bunkerként üzemelt, és az iratokat is ott lent tudták megmenteni. A feljegyzések ellentmondásossága miatt nem tudni, pontosan hányan költöztek be az épületbe; jelen tudásunk szerint minimum 14 családról lehetett szó a főigazgatótól egészen a portásig.

A probléma ott kezdődött, amikor a németek az ostrom alatt, 1945 elején hetekig főkötezőhelyet üzemeltettek az alagsorban – mivel a közeli Sziplakórház vöröskeresztes oltalom mellett nem nagyon fogadott katonákat. Ettől kezdve közvetlen támadásoknak volt kitéve az épület, és összesen 3,1 folyókilométernyi iratanyag semmisült meg az ostrom során, ez nagyjából harmada volt az 1956-os forradalom idején kitört tűzvészben odavesztett dokumentum-mennyiségnek. A németek nem finomkodtak az iratanyaggal, maradtak vérrel átitatott dokumentumok, de például mellékhelyiségben használatos papírként is végezték anyagok. Sok olyan irat is megmaradt, amit gránátrepeszek rongáltak vagy tettek olvashatatlaná.

Az udvaron eltemetett és most exhumált németekről szólva Végső István elmondta, a csontozat és a fogazat

A mellőzött Horthy-irat

Miközben Horthy Miklós az elmúlt évtizedekben is felkapott téma volt a történészek között, és könyvtárnyi szakirodalom született róla, létezik egy irat, amit érthetetlen okokból 80 éve egyetlen történész sem akart megtekinteni, ez pedig a kormányzó 1944. október 16-án saját kézzel aláírt lemondó levele. Horthy-t maga Szálasi győzködtte, hogy írja alá. A fáma szerint a lemondás után a Sándor-palotában pakoló kormányzót a fürdőszobában győzi meg utolsó – a németek által odacipelt – miniszterelnöke, Lakatos Géza, hogy szignózza a lemondását. Az irat érdekessége, hogy azon nincs miniszterelnöki, miniszteri ellenjegyzés, így felmerült, hogy nem jogszerű. Egyesek felvetették, hogy Horthy nem is írta alá az iratot. Három igazságügyi szakértő szerint viszont a papíron Horthy eredeti aláírása látható. A dokumentumot minden bizonnyal később írhatta alá Horthy, nem tudni, az ellenjegyzésre miért nem került sor, noha azt október 27-én a felsőház kérte Szálasitól. Lakatos miniszterelnök október 16-a után német fogságba került, január 2-án tartóztatták le, és 28-ig tartották fogva a sopronkőhidai börtönben.

(BR)

alapján kifejezetten fiatal emberek lehettek az elhunytak. Az eddigi beazonosítás szerint a katonák két lovas SS-hadosztály és egy területvédelmi zászlóalj kötelékébe tartoztak, és az is előfordulhat, hogy már besorozott magyarországi németek is lehettek közöttük.

Érdekes kérdés az is, hogy miközben 14 halott katonát találtak, vajon Jánossy miért 12 elhunytól tett említést. A kurátor szerint mivel a németek nem voltak kötelesek mindenről beszámolni a főigazgatónak, így minden bizonnyal arról sem lehetett pontos tudomása, hány embert temethettek a gödörbe. A két fél viszonya egyébként finoman szólva sem volt felhőtlen, a németek a budai Várból történő kitörés előtt teljesen szeparálták magukat a levéltárosoktól.

Az 1945 – Keresztútjában című kiállítás 2026. júniusig hétköznaponként látogatható a Magyar Nemzeti Levéltár Bécsi kapu téri épületében.

Balogh Roland

A Várnegyed szerkesztősége továbbra is várja a Budapest 80 évvel ezelőtti ostromával kapcsolatos kerületi beszámolókat. Írja meg nekünk visszaemlékezését! info@varnegyed.hu

A tömegsírban előkerült használati tárgyakat is meg lehet nézni

Egy vérbeli várbéli hölgy és egyedi műtárgyai

A Vilics család a hatvanas évek elején költözött a Várba, ahol a rendszerváltás előtt nyitották meg régiségkereskedésüket. Bejártuk a három térre osztott Móra Ferenc utcai galériát, melyben építészetileg a legizgalmasabb a teremnyi nagyságú pince.

Igazi minimúzeum tárul elénk a Vár egyik sikátor-szerű utcájában, a Móra Ferenc utcában, a Napkereszt Galéria tereiben. Itt családi örökség a régiségek utáni vonzalom és a tárgyak gyűjtése, amit még a pécsi származású, eredetileg operaénekes Őrfy Judit hozott magával a nagypolgári múltból. Ő az egyik első régiségüzletes volt Budapesten a kommunizmus végnapjaiban, aki a Várban önállóan meg tudott nyitni. De bizonyosan ő volt a legelső, aki régiségekhez értőként nyitott magángalériát.

Minket lánya, Vilics Judit fogadott az üzletben, – ő viszi a galériát – aki művészettörténészként a műtárgyak elkötelezettje lett. Egyszerre szenvedélye a klasszikusok és újabban a kortársak gyűjtése, kiállítása és értékesítése, de ugyanannyira feladatának érzi a műtárgytulajdonosok védelmét és képviselését is.

A földszinti üzlet első traktusában csupa muzeális érték fogad, Judit beavat néhányuk eredetébe. Majzik Róbert, Japánban élő kortárs üvegművész alkotását emeli fel, ez egy Moser üveg-alapanyagra kézi mélygravírozással készült mű, amely a glóbuszt vállán viselő Atlaszt ábrázolja.

A természetes fényű belső zárt udvarban a Várban élő Mátyássy László szobrai látnak. Innen nyílik a lejárát a pince felé, ami történelmileg valóban a legizgalmasabb része a háznak. A történelmi hangulatot csak erősíti, hogy az itt megtalált ágyúgolyókat is kiállították, mégpedig a téglafalban kialakított üregekben.

A pincében huszadik századi muranói üvegszelence lámpán akad meg a szemünk, amely sárgás színeivel beleolvad a térbe. Tetején, akár a termékenységi szimbólumai, színezett öntöttüveg szőlőfürtök lógnak, és virágok díszítik a díszkosarat mintázó lámpatestet.

A galéria gyűjtőköre egészen 2010-ig az 1800-as évek végétől a huszadik század elejéig készült antik műtárgyak voltak. A 2010-es év fordulatot hozott, ez volt a pécsi Euró-

Vilics Judit a galéria vezetője | Fotók: Tóth Tibor

pa Kulturális Fővárosa rendezvény éve, és lévén a család eredendően pécsi származású, Páva Zsolt akkori polgármesterrel együttműködve, Juditék helyi kortársakkal kezdtek foglalkozni.

„Azóta több kortárs tárlatot rendeztünk, ezeknek az időszakos kiállításoknak a helye a történelmi pincehelyiség a Napkereszt Galériában. Idővel megfogant bennem a műtárgybírálat igénye is. Az volt az egyik álmom, hogy létrejöjjön egy olyan bírálati csoport, amely kereskedelmi érdekektől függetlenül megmondja a tulajdosoknak az adott műtárgy valódi értékét. Mondhatnám, hogy ez egyfajta magja lett a vállalkozásnak, mert nemzetközi hírv szakértőket is bevonunk a munkába. Szóban, díjazás nélkül is tudunk segíteni, akkor kerül pénzbe, ha igazságügyi szakértői véleményt is kér a megbízó. Egyfajta mankók szeretnénk lenni, hogy a tulajdonosok, örökösök képen legyenek azzal kapcsolatban, ami a kezükben van” – beszélt a célokról Vilics Judit. Ő maga, aki már a Várnegyedben nőtt fel, jól ismeri a régi családokat a környéken, és mint mond-

A rendszerváltás utáni egyik első galéria volt a Napkereszt

ja, nagyon jó közösségi élet volt itt egykor, amit mostanában lát újra formálódni. Szándéka, hogy a Várban is elérje azokat a családokat, akiknek szükségük lehet az eredetvizsgálatra és a szakértelemre.

A várbéli galériába nemcsak az ismerős gyűjtők jönnek, hanem a turisták is megcsodálják a helyet, de mint Judit meséli, a turista inkább szemlélődik, a helyiségekre csodálkozik rá, nem annyira vásárol. Sajnos azonban a háború okozta gazdasági válság miatt általánosan visszaesett az érdeklődés a műtárgyak iránt. A mai harmincas-negyvenes műgyűjtők pedig inkább a kortársakat gyűjtik. „Meváltozott az otthon, a dizájn, a berendezés és az építészeti formanyelv. Felnőtt a harmincas negyvenes korosztály, ezért ők a huszadik-huszonegyedik századhoz és a jelenkori alkotókhoz fordulnak” – mondta a galériatulajdonos.

A lélek halhatatlansága és a világmindenség körforgásának szimbóluma ihlette Napkereszt Galéria továbbra is nyitott a kortárs tárlatokra, amennyiben azok jól ágyazhatók a sajátos, történelmi miliőbe.

Szilléry Éva Edit

Fotó: Törő Balázs

Hoppál Mihály művei a Várnegyed Galériában

Etno-appliq-Art címmel nyílt tárlat Hoppál Mihály Széchenyi-díjas néprajzkutató, folklorista, az MTA doktora munkáiból. Böröcz László köszöntésében elmondta, nagy büszkeség, hogy a művész, kutató a kerületünkben él. „Aki vele beszélget, tudja, hogy élete regénybe illő történet, amelyről regényt kellene írni legközelebb” – fogalmazott, hozzátéve, hogy az önkormányzat mindenben támogatja az alkotó kerületi megjelenéseit.

A két nagy korszakot megjelenítő kiállítást a kezdeti és a jelenkori alkotásokat jól ismerő, a művész barátja, Szemadam György festő, író nyitotta meg. „Hoppál Mihály néprajzos, de nem is akármilyen. Olyan kutató, akinek szakterülete a rejtélyes, misztikus sámánizmus, aminek íve a keresztény kultúrán felnevelkedett és pogány örökséget hordozó magyarok szemében igen vonzó. De valahogy a sámánizmus mégiscsak gyanús” – fogalmazott. Mint mondta, Mihály tevékenysége, egyben ő maga. „Amiket itt látunk képzőművészeti alkotások lennének? Némelyiket annak tartom, másokat nem. Ismét másokat nem tudok jó szívvel besorolni a képzőművészet valamelyik kategóriájába. Még akkor sem, ha Mihály barátom egykor képeket festett és képzőművésznek készült. Az asszamláznak is nevezett tárgye gyűtéseket, tárgymontázsokat most csinálta, a terem belső részében pedig a hatvanas évekből munkái láthatóak. A két periódust ötven év választja el egymástól. Érdekes együttes így, mert lehet látni honnan indult és hova jutott. (...) A tárgye gyűtéseket egy gazdag élet lenyomatát hordozzák, egy tárgyakban elbeszélte történet. Még ha járatos is valaki a művészettörténetben, és a néprajzban egyaránt, akkor sem kapna választ az összes itt kiállított tárgy mibenlétére.” A művészet és a tudomány egységét életművében mindvégig fenntartó alkotó munkáit november 6-ig tekinthetik meg a látogatók.

-szilléry

Se dohányfüst, se zene, csak a kávé

Kávéfőző-gyűjtemény hirdeti, hogy a Csészenyiben a múltat is tisztelik

A Budai Vár aljában, egy régi órásműhely és egy szebb napokat látott butik helyén áll ma a Csészenyi kávézó. Miközben Lelkes Péterrel, a hely tulajdonosával beszélgetünk, körénk fonódik egy nagyon is jelen idejű, mégis múlt századnak ható, decens kávéházi atmoszféra. A századfordulós magyar kávéházi kultúra attribútumai között egy csendes, de élettel teli közösségi tér várja a vendégeket, ahol a szükséges koffeinadag mellé nyugodt percek is szervíroznak.

A Krisztina tér közelében lévő épület két helyiségből állt: az egyikben évtizedeken át egy órásműhely működött, a másikban egy butik. A környékeliek jól ismerték a „régí óras családot”, akik majd száz évig javították itt az időmérőket. A kávézó létrehozásakor Péter és társa számára ezért fontos volt, hogy e régi mesterek emléke ne vesszen el. A kamerák is szeretik a helyszínt: egykor itt forgatták a legendás Szomszédok sorozat egyik epizódját, idén nyáron pedig egy magyar produkciót – erről Péter többet nem árulhatt el, mivel e filmet még nem mutatták be.

Lelkes Péter korábban régiségekkel foglalkozott, főként papírrégiségekkel, plakátokkal, zománctáblákkal. Egy barátja biztatta, hogy nyisson kávézót, mert szerinte az ilyen tárgyak között kiválóan megférne egy presszó-gép is. A gondolat lassan érlelődött, majd egyre komolyabbá vált. Már akkor megszerette a helyiséget, amikor az még romos állapotban volt: betört ablakok, üres falak. A felújítás során olyan teret akartak kialakítani, amelyben a régi idők hangulata nem díszletként, hanem szellemként van jelen.

A magyar kávékultúra mindig is más volt, mint a nyugat-európai; itthon a kávézás nem a rohanásról, hanem a leülésről, a társaságról, a szó igazi értelmében vett „időtöltésről” szól. „Nálunk a kávé nem üzemanyag, hanem ürügy” – fogalmaz Lelkes Péter. Ezzel együtt elismeri, hogy a nagy láncoknak is, mint a Starbucks vagy a Costa Coffee, meg-

Az egész országban egyedülálló a kávédaráló-gyűjtemény

van a létjogosultságuk, de szerinte a magyar vendég még mindig igényli a személyesebb tereket, az ismerős személyzetet, a csendes beszélgetéseket, és persze a régről ismert ízeket.

Sajátos gyűjtemény

„Kérem üzletemben a politikai véleménynyilvánítástól tartózkodni!” – olvasható az egyik kifüggesztett táblán. Egy régi telefonkészülék fölött pedig ez: „Titkos tartalmú beszélgetéseket folytatni nem szabad”. Azon túl, hogy ezek a feliratok hozzájárulnak a Csészenyi sajátos atmoszférájához, betekintést engednek félmúltunk szorongásokkal teli világába is. A legnagyobb falfelületen színesre festett kávédaráló-gyűjtemény oldja e hangulatot. Többségük a háború előtti évekből származik, akad köztük századfordulós is.

A sarokban lévő méretes kávépörkölőgép szinte szoborként áll a galérián, Péter ezzel a géppel kezdte anno a pörkölést. Mára már kinőtték, csak díszítőelemként maradt, de néha még most is „beröföntik”, ha kedvük támad nosztalgizálni. A pörkölés mesterségét szerin-

te nem lehet Magyarországon iskolában megtanulni, ő külföldön sajátította el az alapokat. A folyamat sokismeretlenes egyenlet: a hőmérséklet, a bab típusa, a töltési mennyiség mind-mind befolyásolja az eredményt. Egy-egy adag körülbelül tizenöt percig pörkölődik 200 fok körüli hőmérsékleten. A pörkölés után a babot víz-sza kell hűteni, mielőtt csomagolnák.

A Csészényi kávézóban kizárólag prémium minőségű arabica kávéval dolgoznak, és a tulajdonos szerint a beszerzés alapja mindig a kóstolás. Mint mondta, a kávé olyan, mint a szőlő: ugyanaz a fajta sem terem egyformán minden évben. A mintákat a kereskedőktől kapják, majd megkóstolják, és azután döntenek. Vannak állandó kedvencek, amelyeket a vendégek is elvárnak, és mindig akad néhány újdonság is a kínálatban.

Mitől lesz jó kávé?

A kávézó tulajdonosa úgy látja: nem csak a kávéfőző teszi a jó kávé, hanem az ember is, aki használja. Szerinte egy kis kotyogós sem elavult, ha megfelelő a víz, az alapanyag és kellő odafigyeléssel főznek benne. A nagy nyomású gépek persze más aromát hoznak elő, de a jó kávé három feltétele változatlan: friss, jó minőségű kávébab, tiszta víz és gyakorlott kéz. A kapszulás kávék viszont más pályán versenyeznek, azok legfeljebb „gyors koffeinpótlásra” valók, a kapszulában az őrölt kávé mellett ugyanis adalékok, ízesítők is lehetnek.

Otthon ő maga sem bonyolítja túl: többféle kávéfőzője van, de legtöbbször a felesége és a gyorsaság kedvéért kotyogóssal indítják a napot. Később sem iszik három kávénál többet, bár a jelenlegi kutatások szerint – tette hozzá – „a minőségi kávé magas antioxidáns tartalmú”.

Csendes Csészényi

A Csészényi filozófiája a kezdetektől eltért a megszokottól. Péter már 2005-ben úgy döntött, hogy nem engedélyezik a dohányzást a helyiségben, pedig akkor ez még szokatlannak számított. Sokan figyelemztették, hogy ez üzleti öngyilkosság,

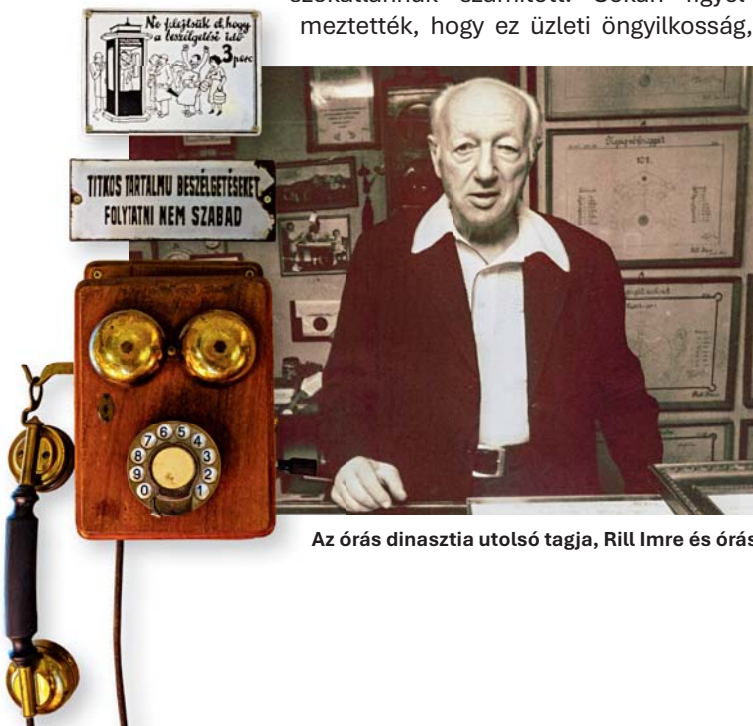
Lelkes Péter tulajdonos esküszik rá, hogy nem kell háttérzene

ő azonban hitt benne, hogy lesz igény a tiszta levegőjű, füstmentes térre. A törvényi tiltás idővel aztán utolérte őket, igazolva a jó döntést: a kávézó hamar megtalálta a közönségét, és főként a hölgyvendégek kedvelték meg. „Tőlünk maximum kávéillatúan megy haza az ember, nem füstösen” – fogalmazott büszkén.

Egy másik döntés a csenddel volt kapcsolatos. Eleinte szólt zene a kávézóban, de Péterék észrevették, hogy a vendégek inkább beszélgetni jönnek. A háttérzene sokakat zavart, így végül teljesen elhagyták. Ma a hely egyik legnagyobb erőnye éppen ez a nyugalom.

A Déryné étterem közelsége sem jelent konkurenciát. Tulajdonosként meggyőződése, hogy az eltérő vendégkör miatt nincs probléma: míg a Déryné inkább vacsorázós, társasági hely, addig a Csészényi a rövid megpihenés tere. Sok színházba induló, kirándulásból hazatérő vagy egyszerűen csak beszélgetni vágyó ember tér be ide. Úgy látja, van a profiljuknak ugyan egy kis közös metszete, az eltérő hangulatú helyek azonban nem gyengítik, hanem erősítik egymást, nem mellesleg Krisztinaváros vendéglátását illető jó hírnevét is.

Ambrus Balázs

Az óras dinasztia utolsó tagja, Rill Imre és órásműhelye meghatározó pontja volt Krisztinavárosnak | Fotók: Tóth Tibor

Itt Ragnar a főnök

Tóth Roland tavaly nyitotta meg Mr. Mancs Állateledel és Felszerelés boltját, aki maga is nagy kutyabarát, de belépésünkkor nem volt kérdés, hogy az üzlet főnöke valójában Ragnar, a barátságos boxer. Az üzlet tulajdonosa az október elején megtartott kerületi Kutyás Piknik támogatója volt, és mint kiderült, további tervei is vannak a kerületi kutyás közösségek összekovácsolására.

Gyerekkora óta a Váralja utcában él Tóth Roland, aki a filmvilágban dolgozott, azonban a forgatásokat megelégedve kedvenc kedvtelésének kezdett élni: kisállat-kereskedést nyitott az Attila úton. De nem érte be ennyivel, nagy kutyabarát lévén gondolt a gazdik közösségére is, és egy hirtelen ötlettől vezérelve a Kutyás Piknik élére állt. A Mr. Mancs Állateledel és Felszerelés a korábbi vegyesbolt helyén nyílt meg és elsősorban a kutya- és cicagazdik paradicsoma, de a nagyon kis rágcsálók gazdijai is megtalálják nála a kedvencüknek valót. Utóbbiak persze ritkább vendégek a Mr. Mancsban, de mint Roland elmondta, a kerületben a különleges kisállatok között előfordul például sündisznó is.

A pult mögött fekszik és figyelemmel kíséri a bejövőket a közel tíz éves boxer, Ragnar, aki a Vikingek című sorozat egyik hősről kapta a nevét. Nemcsak mi látunk keveset mostanában boxerből a városban, de valóban nem annyira divatos a kutyatartók körében. Elsősorban a gellérthegyi víztározó környékét, a Tabánt és a Vörösmarty-parkot járja Ragnarral, de az egész kerületet bebarangolják, illetve a teljes budai oldalt kedvelik.

Sok figyelmet igénylő eb a boxer | Fotók: Vágó Liza

„Sok türelem és energia kell hozzájuk, nagyon sok tördést és jelenlétet igényel ez a fajta a gazdi részéről. Ő egy nagyon barátságos eb, de a kutyák szerintem sohasem előítéletesek, azonban egyből megérik, ha nincs érdeklődés az irányukba” – mondja Tóth Roland.

Az október elején első ízben megtartott Kutyás Piknik is Roland ötlete volt, és egyben támogatást is adott a rendezvényhez. Mint elmondta, a kerület alpolgármestere, Fazekas Csilla maga is nagy kutyabarát, ezért a program mellé állt.

„A Tabán híres a fesztiváljairól, ezért gondoltam, hogy legyen a kutyásoknak is valami összejövetelük. Szerintem sikeres rendezvény volt, sokan összejöttünk. Anynyira széthúzó a világ, ezért még inkább van igény arra, hogy egy közös hobbi mentén, úgymond idegenként közösséget kezdeményezzünk, új ismeretségeket szerezzünk. Sokan jöttek el, ezért tavasszal tervezzük megismételni a programot.”

Az üzletben egy felhívásra lettünk figyelmesek: „Régi, de használható állatfelszereléseket gyűjtünk olyan kutyusoknak és cicáknak, akiknek most nagyon jól jönne egy pléd, egy fekhely, egy nyakörv vagy akár csak egy régi labda.” A tulajdonos már harmadszorra szervez adománygyűjtést állatmenhelyek számára. Olyan eszközöket gyűjtenek, amiket még használhatnak az állatok. November elejétől, aki az Attila út 37. szám alá beviszi fölöslegessé vált kutyás játékát, pórázát, vagy bármilyen kiegészítőt, az adománya karácsonyra garántáltan az állatmentő menhelyekhez kerül.

Szilléry Éva

Magyarország tetején a Tabáni Spartacus

Fotók: Tabáni Spartacus SKE/Husar Kristian

A Gödöllő közeli Babatvölgyben október 18-19-én rendezték a tájékozdási futók utolsó országos bajnoki hétvégéjét, ahol a kerületi Tabáni Spartacus SKE versenyzői ismét kiemelkedően szerepeltek. A szombat éjszakai országos bajnokság tizennégy kategóriájában összesen tizenkét dobogós helyet gyűjtöttek be az egyesület futói. Az éjszakai verseny során sajnos két versenyzőnk is sérülést szenvedett, köztük Bakó Áron, az egyesület egyik edzője, aki bokasérülés miatt 6 hetes pihenőre kényszerül.

A vasárnapi egyesületi váltóbajnokságon kettős győzelmet arattak a Spartacus versenyzői. Mind a férfi, mind a női váltó magabiztosan és hiba nélkül kezdte a versenyt, és már a harmadik futó után az élre álltak. Az utolsó, ötödikként futóknál Sárközy Zsófia és Bujdosó Zoltán szinte egyszerre érkeztek a célegyenesbe, így a klub férfi és női csapata

egyszerre futhatott be győztesként a célba. Az egész éves kiemelkedő teljesítménynek és a legutóbbi sikeres hétvégének köszönhetően a Tabáni Spartacus SKE zsinórban 13. alkalommal nyerte meg a tájékozdási futó szakág bajnoki hazai pontversenyét, ami hatalmas eredmény.

Mivel ez volt az utolsó országos bajnoki hétvége, most rövid pihenőidőszak következik, mielőtt újra belevágnak a felkészülésbe. Az egyesület sportolói edzőtáborokkal és egy kemény téli alapozással kezdik meg a felkészülést a 2026-os versenyszezonra.

Várnegyed

Újabb győzelem

Megszerezte második győzelmét az idei szezonban a Budavári-Tabahon SE, a 9. fordulóban 5-1-re múlták felül a Margitszigeti FC csapatát. A mérkőzés már az első félidőben eldőlt, Nagy Richárd kétszer volt eredményes, majd Kátai Richárd is betalált az első játékrész végén. Ő aztán szintén duplázott a második félidőben, az I. kerületi csapat utolsó találatát Musa Ismaeil szerezte. A sikerrel a Tabahon fellépett a 11. helyre a hatodligás BLSZ III. osztályú bajnokság 1. csoportjában. Idén még négy mérkőzést játszik a kerületi csapat, ebből a következőt lapzártánk után november 2-án az Egészség DSE ellen. A további menetrend így alakul még 2025-ben:

November 9., 14.00

Panoráma Sportközpont

Budavári-Tabahon SE – Dream Football SE

November 15., 15.00

Pluhár István Labdarúgópálya

Polgári SC – Budavári-Tabahon SE

November 23., 14.00

Panoráma Sportközpont

Budavári-Tabahon SE – BEAC

(BR)

Hősök-siker a focitornán

Megszerezte első győzelmét a Bozsik-tornákon az I. kerületi labdarúgó utánpótlás gyerekcsapat, a Hősök SE. Az egyesület 2017-2018-as születésű korosztálya, a „Hulk-csapat” az októberi tornán aratott sikert. A klub megköszönte a szülők támogatását és bátorítását. Ahogy arról már beszámoltunk, az egyesület edzéseit hétfőn, kedden és csütörtökön 16.30-tól tartja. A téli időszakra is megvannak már a fedett pályás edzések helyszínei a gyerekeknek. A Hősök SE továbbra is várja a mozogni vágyó gyerekeket. Jelentkezni az alábbi elérhetőségeken lehet: Könczey Zsolt, +36-20/471-8480; hosokse@gmail.com. VN

Mindig kormányos leszek

A fiatal bajnok az Atlanti-óceánon is diadalmaskodna

A mindössze tizenhat éves Zsidai Anasztázia, az I. kerület fiatal vitorlázója már most komoly eredményekkel büszkélkedhet: U17-es bajnok, nemzetközi tapasztalatokkal a háta mögött, és határozott tervekkel a jövőre nézve. A Toldy Ferenc Gimnázium diákja a tihanyi vitorlástáborok bizonytalan első napjai után ma már a 420-as hajóosztályban a legismertebb nemzetközi versenyeken szeli a hullámokat.

A lehetőség, a tehetség és a kitartás szerencsés együttállásából igazán jelentős magyar sikerek születtek az élet számos területén. Az ország szívében, Budaváron is – legyen szó művészetről, tudományról vagy épp sportról – példák sokasága igazolja ezt. Ígéretes pályáíve kezdeti szakaszát felidézve Ana úgy emlékszik, az első önálló próbálkozás nem volt szerelem első látásra: „hét-nyolc éves koromban voltam egy tihanyi nyári táborban, de nem tetszett, először még kifejezetten féltem a vitorlázástól”. Két évvel később viszont visszatért, és ekkor szeretett bele a sportba. A Tihanyi Hajós Egyletben a legkisebb hajóosztályt képviselő optimisttel (OP) kezdett.

Versenyzői pályafutásának első jelentősebb állomásait a Nádas Kupák jelentették, Anasztázia ekkor még csak tizenegy éves volt, mégis meglepő sikereket aratott, ami az edzője figyelmét is felkeltette. Optimist karrierje zárásaként 2024 decemberben egyetlen lányként képviselte hazánkat az OP világbajnokságon Argentínában, ahol a több száz as mezőny elején végzett. 15 évesen – mivel a kishajót kinőtte – váltott 420-asra, ami már kétszemélyes hajótípus. Azóta ő irányít, míg társa – ahogy vitorlás körökben nevezik – a mannschaft. „Én mindig is kormányos leszek, mert szeretem kontrollálni a történéseket. A magasságom és testsúlyom

sem ideális a mannschaftolásra, az teljesen más technika, nem hozzám illik” – mondta mosolyogva. A kormányosi szerepben az vonzza leginkább, hogy ő irányítja a hajó mozgását, ő taktikázhat az éles helyzetekben.

Szenvedély nélkül nincs siker

A vitorlázás immár az egész család életét átformáló sporttá vált, a legtöbb áldozatot azonban Anasztázia hozza a vitorlás sikerekért, mivel hétfőgőnként a Balatonon edz, hét közben pedig a gimnázium mellett a Vasas sporttelepén végez erőnléti edzéseket. A legutóbbi Országos Bajnokságon az U17-es korosztályban aranyérmet szerzett mannschaftjával, Csermák Eszterrel, akivel összetettben negyedik helyen végzett, a női mezőnyben pedig második lett. Az idei versenyszezonban már a nemzetközi mezőnyben is megmutathatta magát: nyáron a portugáliai Portóban, az Atlanti-óceán partján vett részt az Európa-bajnokságon. Az Ifjúsági Vitorlás Világbajnokságra idén még nem sikerült kijutni, de ez a rövid távú terv. A fiatal sportoló emellett már a 2027-es, Magyarországon rendezendő Európa-bajnokságra is készül.

Ana a jövőjét egy külföldi egyetemen, gazdasági területen képzei el. De, mint mondta, e sportról egy másik országban sem szeretne lemondani. Egy biztos, akárhogy is alakul, a vitorlázás mindig része lesz az életének.

(x)

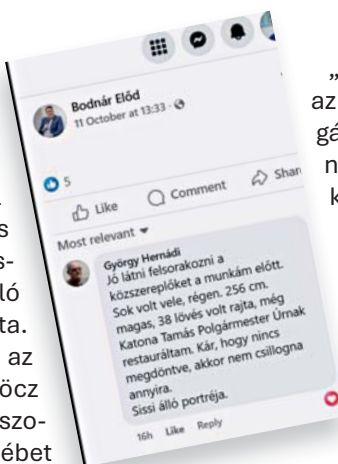
Fotó: Tóth Tibor

Sissi harmincnyolc lövése

A nyomok eltűntek, a mű annál szebben ragyog

A műtárgyak története mindig rejteget titkokat, alkotójának kéznyomai és a készítése óta eltelt idő munkája egyaránt felfedezhető rajtuk. Hernádi György festő restaurátor két hónapot dolgozott azon a másfél évszázados festményen, amely igencsak megviselt állapotban pihent a Kiscelli Múzeumban. Az osztrák császárnét, magyar királynét, Sissit ábrázoló festmény immár több mint húsz éve díszíti a Városházát.

Egy véletlen folytán tudtuk felvenni a kapcsolatot Hernádi György restaurátorral, azzal a szakemberrel, aki több mint három évtizeddel ezelőtt Molnár József, a híres és sokat foglalkoztatott romantikus-biedermeier festő Sissit ábrázoló egész alakos portréját restaurálta. Zenta testvérváros küldöttsége az októberi látogatásuk során Böröcz László polgármester irodája előszobájában fotózkodott, éppen Erzsébet királyné festménye előtt. A fotó felkerült a Facebookra, és a hozzászólók között megjelent a restaurátor, örömeit fejezve ki, hogy újra látja azt a műtárgyat, amivel olyan sokat foglalkozott.

„Két hónapot dolgoztam vele. De azért annyit, mert az egyik szemét javítani kellett, Sissi enyhe kancsalságát úgy kellett visszaadni, ahogy valójában kinézett. A nyomokból elsőre nem tudtam összerakni úgy, ahogy kellett volna. Emlékszem, ezzel sokat szenvedtem.”

A festményen harmincnyolc lövés volt, így pihent évekig egy raktárban. Nem tudni, a műtárgyat mikor érték ezek a sérülések, de mindenképpen löfegyvertől származtak. És ahány lövés, annyi év. A restaurátor – egyébiránt az író Hernádi Gyula unokaöccse – éppen harmincnyolc évig dolgozott a Budapest Történeti Múzeum alkalmazottjaként, és közel ezer művet állított helyre. Olajfestmény, fatábla, falkép egyaránt megfordult a keze alatt, de amire legbüszkébb, hogy a székesfehérvári Nemzeti Emlékhelyen ő vezette Aba-Novák Vilmos 240 négyzetméteres falfestményének rekonstrukcióját.

Fotó: Tóth Tibor

Ez a mű annyira sérült volt, hogy szinte újra kellett alkotni, a munka jóval több volt restaurálásnál. Illetve a Külügyminisztérium számára egy Benczúr Gyula festményt állíthatott helyre Martonyi János egykori külügyminiszter megbízására. A Sissi-festményt Katona Tamás akkori budavári polgármester kérte kölcsön a múzeumtól, így került a múzeum kiscelli raktárából a restaurátor műhelyébe, majd onnan jelenlegi helyére.

A festmény elé lépve azonnal megsimította kezével a felületet, és azt mondta: „Na ez az, amit szigorúan tilos a múzeumban, mert megszólal a riasztó meg a teremőr.” Meg is kértük Hernádi urat, mutasson pár javítási helyet. Az értő kéz és szem rögtön ezeket kereste a festményen, de nem találta. Ezek szerint jó munkát végzett. „A mi trükkünk az, hogy ne lehessen minket észrevenni, és hogy az eredetire ne fessünk rá. A hiányt kell pótolni úgy, színben illeszkedjen. Konzerváláskor először arcra fektetjük a festményt, és hátulról viaszréteget vasalunk rá. Amikor ez megvan, kezdődhet a pótlás. A pigmentréteg alatt kréta van, ezt a réteget kell felhozni, és arra kerülhet a festék kiegészítés. A relatív páratartalom amúgy nem az olajrétegre, hanem pont a krétára veszélyes, mert az szívja meg magát, és az dobja le a festéket” – avatott be a szakember a restaurátori kihívásokba. Ám Hernádi György ma már nem restaurál, inkább saját képeket fest.

Azok a budavári polgárok, akik hétfőnként polgármesteri fogadóórára érkeznek a Városházára, meg is csodálhatják a restaurált Sissi-festményt az első emeleten.

Kuthi Áron

A képeslapokon túl

Városi sétára olyan emberrel jó menni, aki figyel a részletekre, a város jelenkori, emberi arca éppen úgy megigézi, mint az utcарészletek, épületek szelleme, története. Az már csak hab a tortán, ha mindezekhez irodalmi, filmtörténeti asszociációkat is társít, így megannyi aspektusból ad sajátos lényegyet a közterületnek, amelyben élünk.

A Budapest most című személyes hangú kötet írója szenvedélyes városjáró, életformája a felfedezés és a régmúlt felidézése, szólaljon meg az a történelemkönyvekből, a költészetből, vagy az általa jól ismert filmekből. A Naphegy az otthona, de a Csepel-sziget is rabul ejti. Muszatics Péter – az Utazás Európa mélyére, a Bécs, Budapest, Hollywood szerzője – ilyen igénnyel szemlélődik, útjai során szenvedélyesen keresi a letűnt korok és a jelen kapcsolódásait, hogy azok keveredésével esszenciát adjon a városról. Ő maga a műfajt esszéregénynek hívja, hiszen több szálon futó, cselekményekben és karakterekben gazdag leírást közöl legújabb könyvében a fővárosról. A Helikon gondozásában megjelent Budapest most című kötetet John Lukacs történész Budapest 1900 című szubjektív várostörténete inspirálta.

A bejárást a peremkerületekből kezdi, ahol azt fürkészi, vajon hol húzódik a városhatár. Egy filmstúdióból – ha már filmes szakemberrel is van dolgunk, – egész pontosan a fóti bázisról indulunk, azután az északi és a keleti peremkerületekből jutunk egyre beljebb a városba. Cikkcakkban haladunk: Csepel-sziget, a budai hegyek, a belváros, Újpest, majd Óbuda érintéseivel a Várnegyed. Így érünk az I. kerületbe, a Naphegyre, ahol az író hosszú ideig élt, ma pedig itt van a második otthona.

Innen nem szabad elköltözni – írja –, hiszen nincs átmenő forgalma, kőhajításnyira a belváros, és gyönyörű a rálátás a Várnegyed palotáira. Egymás után idézi meg Márait, Szerb Antalt, a régi Philadelphia kávézót és a Budai Színkört, összevetve jelenünk trendi vendéglátó egy-ségeivel. Kíséri azok változásait, úgy is mint az odajárók színes és örökké változó forgatagát. Muszaticsot a kisember éppen annyira érdekli, mint az egykorvált költők sorai, amelyek úton-útfélen megszólítják.

A Budapest most sokrétű és olvasmányos írás, amely nemcsak a képeslapokról visszaköszönő kiemelt látványosságokban szeret elmerülni, de a külső kerületeket is a város elengedhetetlen részeként kezeli.

Szilléry Éva Edit

Nagytotál a budai Várról és környékéről az oszmánok idején. Így érdemes bemutatni a történelmet | Forrás: Történelmi Animációs Egyesület

Ilyen lehetett a török kori Buda

Hány dzsámi állt az oszmánok meghódította Budán, és vajon hogyan néztek ki? Mi az egyetlen megmaradt kora újkori török emlék Pesten? Milyen volt az oszmán fürdőkultúra? Többek között ezt is megtudhatjuk a Történelmi Animációs Egyesület oktatófilmjéből, amely a budai Vár és környékének török kori időszakában mutatja be a várost.

A Magyar Királyság egykori székhelye 1541 és 1686 között Oszmán Birodalom egyik legészakibb tartományának számító budai vilajet központja volt, amely ebben az időszakban végvárként szolgált. Ezt az időszakot mutatja be a magyar történelmi események animációs illusztrálásával foglalkozó egyesület. A film előzetese – amiről tavaly lapunk is részletesen beszámolt – ízelítőt adott mindabból, amit most a mintegy 40 perces alkotásban végigkövethetünk: városrészenként elevenedik meg az oszmán kori Buda élete a Tabántól a Gellérthegyen és Pesten át a Felsővárosig. A dátumválasztás, 1684, nem véletlen, ugyanis talán ekkor, az első sikertelen keresztény-Habsburg ostrom előtt lehetett a leginkább teljes valójában még utoljára megcsodálni azt a korszakot, amely vízválasztó volt a középkori királyi központ és a ma ismert város között.

Az animációs film szépen sorra veszi az egykori városrészeket, bemutatja azokat, miközben mindenki által érthető információval látja el a nézőket. Különösen érdekesek a belső tereket – például dzsámikat, az egykori királyi vár termeit – bemutató részek, vagy az, ahogy megelevenedik előttünk a török fürdők világa. Baltavári Tamás, a Történelmi Animációs Egyesület elnöke lapunknak korábban elmondta, a kora újkori Budát a sok

számítógépes játéknál használt Unreal Engine 3D-megjelenítő szoftverrel és a Google Earth segítségével keltették életre. A vizualizáció Fekete Lajos és Nagy Lajos: Budapest története a török korban című munkáján, valamint a török kori Magyarországról részletes úti beszámolókat készítő világutazó, Evlija Cselebi leírásain alapul, de a készítők egyéb forrásokat is beemltek.

Egy-egy helyen ugyan több „életet”, még élethűbb grafikát várna a szemlélő, valahogy így képzeljük el a mai digitális történelemoktatást. Százsázalékos pontosság és korhűség nem lehetséges, viszont ilyen munkából még többre lenne szükség, mert így lehet igazán életre keltetni, közel hozni egy történelmi korszakot a ma élők számára. Baltavári Tamásék munkája ráadásul szépen kiegészíti az erről a korszakról Sudár Balázs és Papp Adrienn szerkesztésében idén megjelent, a török időszakot alaposan feldolgozó Budavár története kötetet, mondhatni vizuális társa annak (a könyvet korábban ugyancsak részletesen bemutattunk lapunkban). A YouTube videómegosztón megtekinthető Pest-Buda a török korban 1684 című animációs filmet mindenkinek jó szívvel ajánlhatjuk, aki kíváncsi arra, hogy is nézhetett ki jó 350 éve a Várnegyed.

Balogh Roland

ADÓ CSÖK KENTÉS?

Kezdd a befektetéseiddel!
Nyiss **TBSZ-t** még idén!

www.hold.hu/adocsokkentes

Évezredek a lábunk alatt

Hűvös tavaszi nap, felhők, 1989. Talán még senki nem tudja mi áll előttünk. A Corvin téren kis Polskik, Daciák, Ladák, Wartburgok és egy Volvo parkolnak. Utóbbi gyanús, ugyan kié lehet? Felfelé kanyarog egy utca, ami már az Árpád-korban is arra vezethetett. Az oldalában fapalánk, mögötte romos falak, ősrégi pince. Iskolából hazafele a gyerekek, ha nem látja őket senki, besurrannak bújócskázni, fogócskázni a falak közé. Igazi labirintus, ahogy megannyi helyen a Várhegy alatt. A gyerekek talán nem is sejtik, hogy évszázados romokon, több mint háromezer esztendőn ugrálnak.

A Szalag utcában nem laknak hírességek, nem történt saftos bűntény, mégis a Víziváros egyik legizgalmasabb utcája. Ha az ember szeretné megízlelni, milyen lehetett a hangulata egy békebeli váraljai sétának, akkor ezeken a macskaköveken érdemes elméláznia. Még úgy is időutazás a baktatás, ha a mai utcaképre azért már bőven rányomta a bélyegét a XXI. század és napjaink építészete. Tegyük hozzá, ha ezek az építkezések nem lettek volna, lehet, hogy sokkal kevesebbet tudnánk a térség múltjáról.

A Fő utca vonala már az ókorban is fontos útvonalnak számított. Erre futott ugyanis a rómaiak hadi útja, amely a Duna vonala mellett haladt. Azt nagyjából mindenki tudja, hogy Aquincum három részből – légiótáborból, katonavárosból és polgárvárosból – álló településeggyüttese a mai Óbuda területén épült ki. Azt már kevesebben tudják, hogy az első római katonai tábornak nem ott, hanem a Vízivárosban létesítették, amelyben egy lovas egység teljesített szolgálatot. Ezt az első római erődöt célzottan tették ide, a hódítók ugyanis így kívánták szemmel tartani a helyi kelta lakosságot, az eraviszkuszokat, akiknek errefelé húzódott a településük. Előttük a bronzkori urnamezős kultúra népessége is itt lakott, így a térséget több mint háromezer éve formálja a saját képére az ember. A Corvin téren és a Szalag utcában eddig több mint százötven római sírt találtak. Ismerünk 16-18 év körül elhunyt gazdag fiatal nőt, akire a 19. század alatt bukkantak; van olyan sír, amit Traianus császár Kr. u. 98-ban vert érme keltez. Ők voltak a legkorábbi rómaiak, akik itt éltek.

Csoda, hogy ennyi megmaradt belőlük, mivel már a középkorban komoly tereprende­zések történtek. A tatárjárás után a területet az ágostonrendi remeték Szent István kolostora uralta. A konvent 1309-ben már működött, az 1541-es török hódítás után 1686-ig azonban nekik sem termelt sok babér Budán; a kolostort az oszmánok kiűzése után alapítják újra.

A XVIII. század végén újabb tereprende­zés következett, lakóházakat emelnek, az egyik 1795-ben, késő barokk copf-stílusban épült ház talán az egyik legszebb a környéken. A romok a Corvin tér fele egészen az ezredfordulóig megmaradtak: középkori és török kori támfalak, pince, valamint a kolostor szemétdögére több vallási tárggyal – korpusz, gyertyatartó töredéke – vészelte át az évszázadokat. Utoljára a második világháborúban érte komolyabb pusztítás az utcát: 1945. január 27-én egy bombatalálat következtében hatan vesztették az életüket a Szalag utca 14-ben. Azóta szerencsére legfeljebb a szabálytalanul, a forgalommal szemben közlekedő autósokra érdemes fokozottabban figyelni sétálás közben.

Körtvélyesi Csörsz

Forrás: Fortepan/FŐMTERV

Csodaszer-e a probiotikum?

Az emésztőrendszerünkben élő mikroorganizmusok összességére, és általános egészségi állapotunkra is jótékony hatással lehetnek a probiotikumok; ám alkalmazásukat, valódi hatékonyságukat tekintve sok a bizonytalanság. Hogy mikor és milyen céllal érdemes ezeket a készítményeket fogyasztani, arról dr. Pászthory Erzsébetet, a Prima Medica Gasztroenterológiai Központjának belgyógyász-gasztroenterológus szakorvosát kérdeztük.

Az elmúlt években egyre nagyobb érdeklődés övezi a bélmikrobióta (így nevezzük összefoglaló néven az emésztőrendszerünkben élő mikroorganizmusokat) egészségünkre gyakorolt hatását. A bélmikrobióta egy sajátos, egyedi ökoszisztéma, mikroorganizmusok színes és változatos közössége, amely szoros és komplex kapcsolatban áll sejteinkkel, befolyásolja anyagcserénket, immunválaszainkat, ráadásul számtalan betegség kialakulásában játszik szerepet. Ez a közösség velünk együtt fejlődik és alakul: összetételét születésünk módjától kezdve étrendünkön, életmódunkon át a környezeti tényezőkig számos dolog befolyásolhatja. Minél több faj alkotja, annál egészségesebb – ez alapján adódik a kérdés, hogy mit tehetünk a nagy diverzitású bélmikrobiótáért?

A reklámok alapján könnyű abba a hibába esni, hogy az egészséges bélflóra érdekében a probiotikumok rendszeres fogyasztásába kezdjünk. Ezek az egyre népszerűbb étrend-kiegészítő készítmények jótékony mikroorganizmusokat tartalmaznak, amelyek kedvező hatásúak a bélrendszer egészségére, és segítik az emésztést. A laikus felhasználók sokszor afféle csodaszerként tekintenek rá, amittől széleskörű egészségügyi problémáik orvoslását várják.

Mint Pászthory doktornő mondja, fontos megérteni, hogy a probiotikumok alkalmazásának is vannak korlátai. Ennek oka elsősorban az, hogy a bélmikrobióta egy zárt közösség, ami mindenkinél egyedi mintázatot mutat, és még a szakemberek számára is sok elemében ismeretlen ökoszisztémát jelent. Ráadásul az étrend-kiegészítővel bevitt mikroorganizmusok sokszor csak átutazó „turistaként” viselkednek, a bél falon nem vagy nehezen telepednek meg. Bár mára óriásira duzzadt az élőflórás élelmiszerek, étrend-kiegészítők és gyógyszerek kínálata, ezek nem mindegyikének van bizonyítottan jótékony hatása az egészségre. Kizárólag egy-egy konkrét törzs esetében beszélhetünk klinikailag is igazolt hatásról (a jelenlegi ajánlás szerint a *Lactobacillus*, a *Bifidobacteria* és *Escherichia* törzsek ajánlhatók probiotikus pótlásként), de a probiotikumok együttes hatásával kapcsolatban még igencsak korlátozottak az ismereteink.

A probiotikumok a hétköznapi gyakorlatban elsősorban a hasmenés és az antibiotikus terápiákhoz kapcsolódó alkalmazásuk okán ismertek – mondja a gasztroenterológus szakember, aki azonban felhívja a figyelmet, hogy antibiotikum mellett kizárólag nem élő baktériumot tartalmazó probiotikum szedhető. A probiotikumokról az is bebizonyosodott, hogy emésztőszervi (pl. IBS, fekélyes vastagbélgyulladás) és egyéb, a bél fal károsodásával járó krónikus megbetegedésekben is terápiás hatásúak lehetnek.

Gyakran esik szó immunerősítő szerepükről is, ennek kapcsán azonban különösen fontos megjegyezni, hogy immunrendszer-károsodás esetén (pl. kemoterápiás kezelés, vérképzőszervi betegségek) nem javasolt a fogyasztásuk. Mivel a bélmikrobióta összetétele egyedi, és étrendünk, életmódunk is eltérő, a probiotikumok alkalmazásában is az egyénre szabott kezelés jelenti a jövőt. Tartós emésztőszervi panaszok esetén elsősorban a gasztroenterológiai kivizsgálás és kezelés, valamint a bélbarát étrendet, stresszűző technikákat és rendszeres mozgást szorgalmazó életmódorvoslás javíthat bélflóránk állapotán.

(x)

Fitten egész életen át

Fotók: Vadnai Szabolcs

Hogyan tehetnénk legtöbbet egészségünkért? Elengedhetetlen hozzá a szilárd elhatározás, aztán a tettek, harmadsorban pedig a tanulás. Merthogy nem elég a szándék, találni is kell magunknak rendszeres, vállalható mozgásformát, ami mellett kitartunk olyannyira, hogy életformává válik. Ám ha emellett még egészségmegőrzési jótanácsokat is megfogadunk, akkor már biztosak lehetünk benne, hogy megtettünk mindent fittségünkért. Szenior egészségvédelem címmel tart őszi előadássorozatot Molnár Renáta mentálhigiénés szakember, Cor-Way tanácsadó a Budavári Önkormányzat támogatásával. Szépkorúaknak segít abban, hogyan őrizhető meg a testi-lelki egyensúly, miként maradhatunk egészségesek. A nyitó alkalmat meglátogatta Böröcz László polgármester (képünkön) és Fazekas Csilla alpolgármester is.

Az előadássorozat része a Cor-Way Egészségprogramnak, amelyet a Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpont, valamint vezetője, Csuri Ferenc koordinál. Az előadások az I. kerületi Idősek Klubjaiban zajlanak havonta egy alkalommal. Mint Molnár Renáta elmondta, az idősklubok

nagyon aktívak, a tagok már a tavalyi Kihívás Napjához (Challenge Day) is csatlakoztak tornafoglalkozással.

A Cor-Way Egészségprogram és módszer nemcsak előadásokból áll. A program alapítója, Molnár Renáta személyi edző és nordic walking oktató szeretettel várja a mozgásra vágyó szépkorúakat. A Tabáni tréninget szintén a Czakó sportközpont, illetve az Önkormányzat finanszírozza, így rendkívül kedvező feltételek mellett csatlakozhatunk a mozgásformához. A tíz alkalmas bérlet mindössze 5000 forintba kerül, a szabadtéri nordic walking edzések minden hétfőn 9 órakor kezdődnek a Tabáni Szabadidőpark aljában.

„Ez nemcsak edzés, hanem közösségépítés és életmód-tanácsadás is. Párhuzamosan több csoportban zajlik a foglalkozás, a résztvevők egészségi állapotától függően” – mondta Molnár Renáta. Akik csatlakoznak, nemcsak sporttársakká válnak, de más egyéb kultúrprogramon is együtt vesznek részt, így a sportolás a közösségformálás alapját is adja.

Kuthi

Kapcsolatfelvétel:
renata@cor-way.hu

Kerületi programajánló

NOVEMBER 6., CSÜTÖRTÖK, 18.00 Széchenyi Könyvestek

Kudlik Júlia A szólás mestersége: a kedves nézőknek és utódaiknak szeretettel című kötete mutatkozik be. A szerzővel Bencsik Gábor beszélget.

Helyszín: Országos Széchényi Könyvtár, Szent György tér 4-5-6.

NOVEMBER 8., SZOMBAT, 15.00 Márton-napi lámpás készítés

Helyszín: Fekete Holló Kisterem, Országház u. 10. A program ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

NOVEMBER 18., KEDD, 18.00 150 esztendeje született Klebelsberg Kuno. Előadó: Solti Lajos történész, muzeológus

VÁR ANTİK

**Arany, ezüst régiségek
felvásárlása
osztrák áron**

**I. kerület, Mészáros utca 6.
Tel.: 06-20/800-5211**

Gyógycipők recept nélkül

Ha szükséges egy jó cipő

Jöjjön el még ma!

Dr. Orto Cipőbolt
Budapest II. kerület
Kis Rókus utca 3.
Hétfő–Csütörtök: 10:00–17:00
Péntek: 10:00–15:00

Dr. Orto
Segítünk továbbélni
drorto.hu

A megfejtés Nagy László: Krizantém című versének két sora													
1.	↙	IGY NEVEZIK HÉTFALU MAGYAR LAKÓIT	↘	ELINDUL A ZÁPOR	...-CE TUNG, KINAI POLITIKUS VOLT	↙	FÉL TYÚKI!	↘	SZEMÉLYRE KÉRDŐ NÉVMÁS	↙	... MIDORI, JAPÁN MŰKORCSO- LYÁZÓ	↘	😊
2.		VAJON			VERSUS, RÖVIDEN		PÁRATLAN GESZTI!		24 ÓRAIG TART		A NITROGÉN VEGYJELE		
↘													↙
EREDMÉ- NYES	▶							ANGOL NÉVELŐ	▶	ÖREG, VACAK JÁRMŰ, TRÉFÁSAN	▶	OROSZ FOLYAM ALUMINIUM, NIKKEL ÉS KOBALT ÖTVÖZETE	
ÉSZAK, RÖVIDEN	▶	FRANCIA AUTÓJEL	▶		A CSODÁL- KOZÁS SZAVA	A TÁRGY RAGJA		ÜRES FARM!	▶	A TANTÁL VEGYJELE		UGYAN	▶
KAPU TIBOR IS EZ		ALACSONY DOMB		VÁTESZ		NYUGAT- SAHARAI VÁROS			▶	PÁROS POLICE!		ANGOL NŐI NÉV	
↘							DIEGO,... VETERÁN URUGUAYI LABDARÚGÓ HATÁROZOTT NÉVELŐ						
ODA ILLŐ	▶				NŐI NÉV								
FŐTT TÉSZTAFÉLE					ÜZEMI TAKARÉK- PÉNZT. VOLT								
↘							ÚJRA A GYOMOR ÜRES ÁLLAPOTA						
EGY DARAB LÁNGOS!	▶			...-VIZAVI, FERDE IRÁNYÚ A TÖRÉS- MUTATÓ JELE				ELSŐ BETŰNK	▶	AZ AKTÍNIUM VEGYJELE A KÖZÉPFOK JELE		RÓMAI 1000	NAGYON RÉGI
😊	↘									CS			

VÁRNEGYED

BUDAI VÁR — GELLÉRTHEGY — KRISZTINAVÁROS — TABÁN — VÍZVÁROS

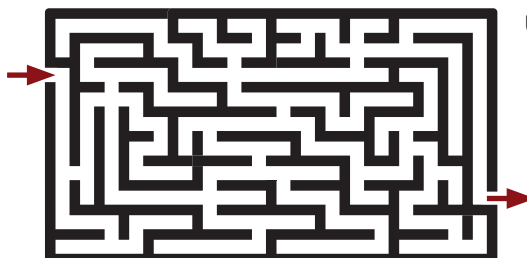
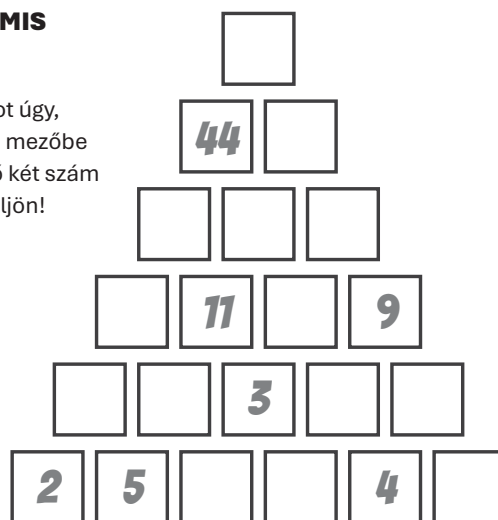
A BUDAPEST I. KERÜLET
BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

Kiadó: Budavári Közösségi Nonprofit Kft.
Szerkesztőség: 1016 Budapest, Krisztina krt. 73.
Telefon: +36-20/433-8222
Írjon nekünk: info@varnegyed.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@varnegyed.hu
ISSN 2060-6303

Főszerkesztő: Kuthi Áron
Munkatársak: Ambrus Balázs, Balogh Roland, Szilléry Éva
Fotó: Rényi Ernő, Tóth Tibor, Törő Balázs, Vadnai Szabolcs
Címlapfotó: Rényi Ernő
Arculat: Tóth Andrej
Nyomdai előkészítés: Crood Comp
Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!
Minden jog fenntartva! A lapban megjelenő fizetett hirde-
tések valóságtartalmáért felelősséget nem vállalunk!
Megjelenik 16 000 példányban.

SZÁMPIRAMIS

Egészítsd ki
a számtornyot úgy,
hogy minden mezőbe
az alatta lévő két szám
összege kerüljön!

ÚTVESZTŐ

Budavári kulturális ajánló

2025. november 8. – november 30.

Jegyek minden programra a www.maraikult.hu oldalon és az alábbi intézményekben
a program előtt egy órával, pénztári nyitvatartási időben kaphatók.

Jegypénztár: 1016 Budapest, Krisztina körút 73.

Nyitvatartás: hétfő-csütörtök: 10.00-17.00, péntek: 10.00-15.00.

Jókai Anna Salon: szerdánként 10.00-18.00 óráig, valamint programok előtt 1 órával.

I. kerületi lakosok a megjelölt programokra kedvezményes jegyet válthatnak.

Rendezvényeinken kép- és hangfelvétel készülhet, melyet weboldalunkon és közösségi média felületeinken felhasználhatunk. A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Márai Sándor Művelődési Ház – MáraiKult

NOVEMBER 8., SZOMBAT, 11.00

Hangoló

Babaszínház

Előadó: **veszprémi Kabóca Bábszínház**

A Kabóca Bábszínház legújabb babaszínházi előadásában a beszédtanulás, az első hangadások kerülnek művészi és játékos fókuszba. Hiszen az artikuláció néha még felnőtt korban is nehéz, főleg, ha valaki folyton utánoz. Színészeink azonban az emberi élet minden rezdülését képesek megteremteni pusztán testi játékkal, mimikájukkal és egyszerű hangadások segítségével. Az előadást szabad játék követi, amelyen rendhagyó módon nemcsak a legfiatalabb nézőink, de szüleik is kísérletezhetnek azokkal a technikákkal, amiket korábban a produkcióban láthattak.

Dramaturg: **Szántó Viktória**

Zeneszerző: **Paár Julcsi**

Rendezőasszisztens: **Sipos Berta Őszike**

Tervező, rendező: **Markó-Valentyik Anna**
(Junior Prima-díjas)

Játsszák: **Czéh Dániel, Szakács Nadin e.h.**

Ajánlott korosztály: 0-3 éves.

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy gyerekeknek és

I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft/fő

3 éves kor alatt ingyenes

1013 Budapest, Krisztina tér 1.

Nyitvatartás:

hétfő-péntek: 9.00–21.00,
továbbá az aktuális
programokhoz igazodóan

NOVEMBER 12., SZERDA, 18.00

Márai Sándor és Krúdy Gyula.

„Varázs volt személye körül”

Az est címe azt sejteti, hogy a *Szindbád hazamegy* című kultikus regény feldolgozását láthatják és hallhatják az érdeklődők. Részben igen, hiszen e könyv nélkül nem érthetjük meg a két író kapcsolatát, ugyanakkor e műnél jóval több szállal kötődik Márai Krúdyhoz. Életmódjában ugyanúgy megjelenik mestere, mint ahogyan számos, kevésbé ismert írásában is.

A borkóstolóval egybekötött esemény a **Budai Polgári Közösséggel** együttműködésben valósul meg.

Előadók: **Hirtling István** Jászai Mari-díjas színművész, érdemes és kiváló művész

Mészáros Tibor irodalomtörténész, a Márai Sándor-hagyaték gondozója

Közreműködik: **Tárkány-Kovács Bálint** cimbalomművész

Belépőjegy: 3000 Ft

A belépés I. kerületi lakosok számára díjtalan, de regisztrációhoz kötött. www.maraikult.hu

Krúdy Gyula

NOVEMBER 15., SZOMBAT, 11.00

Boribon

Csemeteátrum

Mackók minden mennyiségben léteznek: apró plüssök, kopott bundások, csacsi öregek, örökmozgó brummogók – sokfélék, mégis mind szeretni való, lélekkel teli figurák. Ahogy Marék Veronika mackója, Boribon is, aki most kilép a könyvlapokról Annipannival és barátaival, hogy gyerekszobaillatot varázsoljon a Harlekin Bábszínház nézőterére.

Előadja: egri **Harlekin Bábszínház**

Marék Veronika meséi alapján írta: **Szücs Réka**

Korosztály: 3 éves kortól

Belépőjegy: 2000 Ft/fő

Kedvezményes jegy gyerekeknek

és I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft/fő

3 éves kor alatt ingyenes

NOVEMBER 21., PÉNTEK, 14.00

Hamza D. Ákos: Szíriusz (1924) – filmvetítés

Szeretet Klub

Fekete-fehér magyar játékfilm, 1 óra 38 perc

A kissé könnyelmű, de a hölgyek körében nagyon népszerű Tibor Ákos gróf ismertetőjegye, hogy bármilyen örültségben benne van. Az állandó életveszély és a könnyelműen kezelt adósság mindennapjainak része. Így aztán nem csoda, hogy amikor megismerkedik egy tudóssal, aki időutazási kísérletéhez keres önkéntest, gondolkodás nélkül igent mond. A XVIII. századba kerülve persze fittyet hány a korabeli illemre, és egy gyönyörű velencei énekesnőbe is beleszeret. Az első magyar időutazós sci-fi **Karády Katalinnal** és **Szilassy Lászlóval** a főszerepben.

Belépés kizárólag a Szeretet Klub tagjainak.

Információ a klubtagságról:

kellner.balazs@maraikult.hu

NOVEMBER 21., PÉNTEK, 19.00

Pribojszki Mátyás Szájharmonika Klub

Pribojszki Mátyás szájharmonikás, énekes, dalszerző immár 15 éve, havonta működő klubja. A kiváló hangulatú esteken, koncerteken minden alkalommal meghívott vendégek, valamint alkalmi közreműködők színesítik a programot igazi örömeivel.

Belépőjegy: 2500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

NOVEMBER 28., PÉNTEK, 19.00

Márai nyomában II.

Beszélgetés Márai Sándor születésének

125. évfordulója előtt tisztelegve

Mit jelent Márai Sándor nyomában járni az I. kerületben, milyen inspirációt adnak számunkra írásai és különleges életútja? A felolvasással egybekötött beszélgetés-sorozat második estjén e kérdésekre keressük a választ.

Vendégeink:

Kéry Bálint Bence képzőművész, tanár,

Száraz Miklós György József Attila- és Magyarország Babérkoszorúja-díjas író,

Hirtling István Jászai Mari-díjas színművész, érdemes és kiváló művész,

Mészáros Tibor irodalomtörténész

Beszélgetőtárs: **Bauer Eszter**, Budavár

kulturális ügyekért felelős tanácsnoka

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

NOVEMBER 30., VASÁRNP, 18.00

A várakozás zsoltára

Sudár Annamária és a Misztrál együttes adventi estje

A Jékely Zoltán egyik versének címét viselő összeállításban szépirodalmi részletek, megzenésített versek és népdalfeldolgozások segítségével a mindannyiunk életében közös hétköznapi értelemben vett várakozásról és az adventi időszak befelé forduló figyelméről, a hűvösödő, színeit és fényét vesztő napok csendjében megszülető reményről szeretnénk beszélni. Az esztendő legsötétebb napjaiban a fény megszületésére, a világ világosságára, a Gyermekre várunk.

Belépőjegy: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2500 Ft

Virág Benedek Ház

NOVEMBER 8., SZOMBAT, 10.00

Száz év Tabán

Séta Máraival és a Fortepannal

A régi Tabánból itt maradt Virág Benedek Háztól sétálunk az egykor a Budai Színkörnek otthont adó Horváth-kertig. Utunk során felfedezzük az egyetlen megmaradt tabáni sikátort, pillantást vetünk a tabáni mélypince és a legendás krisztinavárosi Budai Színkör hült helyére, majd emlékezünk az (új) Philadelphia Kávéházra (ma Márai Sándor Művelődési Ház). Az írótól származó könyv- és hírlapidézetek segítségével megtudhatjuk Márai idekapcsolódó gondolatait, és a Fortepan-képek segítségével összemérhetjük a múltat a jelennek.

„A tabániak, akik lelkük mélyén meglehetősen megvetik az olcsó romantikát kereső pesti kirándulókat, s lenézik a szerelmes férfiakat, akik ilyen filléres hatással akarnak nőt hódítani, mint séta Tabánban, meglehetősen beletörődtek már a gondolatba, hogy a rendkívül piszkos és úgy a műemlékek becsét, mint az üzleti lehetőségeket nélkülöző utcák sorát lebontják. Tabán már évek óta jórészt abból él, hogy lebontják; mint az üzlet, amely állandóan és visszavonhatatlanul végkiárusítást hirdet. Tabánt sem azért keresik fel a pesti látogatók, mert van, hanem, mert évek óta az a híre, hogy megszűnik.” (Márai Sándor: Tabán dolga, Pesti Hírlap, 1937. augusztus)

Belépőjegy: 4000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft.

1013 Budapest,
Döbrentei utca 9.
Nyitvatartás:
szerda–péntek: 14.00–18.00,
szombat: 10.00–13.00,
továbbá az aktuális
programokhoz igazodóan.

2025. NOVEMBER 15. – 2026. JANUÁR 10.

Márai Budán

Képzőművészeti kiállítás

Márai Sándor elkötelezett műértő volt, naplójában rendszeresen írt kiállítási élményeiről. A festészetről így vall: „A festés mágia... bűvös jegyek egyvelege, melynek visszaható ereje van az életre.”

Születésének 125. évfordulóján a Budavári Önkormányzat Márai Budán címmel hirdetett pályázatot az I. kerülethez kötődő képzőművészek számára. A kiválasztott művek változatos módon idézik meg az író művészetét és budai kötődését.

A képzőművészeti kiállítás két helyszíne:

Tér-Kép Galéria és Virág Benedek Ház

Megnyitó:

November 14., péntek, 17.00, Tér-Kép Galéria

Séta:

November 14., péntek, 18.00, Tér-Kép Galériából a Virág Benedek Házba.

A kiállítás ingyenesen látogatható.

Bővebb információ: www.maraikult.hu

Márai Sándor

PROGRAMAJÁNLÓ

NOVEMBER 19., SZERDA, 18.00

Meleg ölelés – nyakmelegítő készítése

Horgoló workshop

Negyedik alkalom

Öt alkalmas horgolási workshopsorozat, ahol lépésről lépésre tanulhatunk és minden alkalommal egy praktikus tárgyat készíthetünk el. Az órák egymásra épülnek, de új résztvevők is könnyedén bekapcsolódhatnak. Minden szükséges eszközt és anyagot biztosítunk, további kellékek a helyszínen megvásárolhatók. A negyedik alkalommal egy puha, nyakmelegítőt készítünk hurkolt zsenília fonalból, amely olyan érzetet ad, akár egy meleg ölelés. A vastag, selymes tapintású fonal könnyen kezelhető, így gyorsan és egyszerűen haladhatunk a munkával. A foglalkozás célja a könnyed, gyors sikerélmény átélése, valamint egy igazán praktikus és esztétikus darab elkészítése, amely a hideg napokon melegen tart, ajándékként pedig különösen szívet melengető.

Belépőjegy: 8000 Ft

Maximum 5 fő/alkalom

NOVEMBER 26., SZERDA, 18.00

Adventi koszorúkészítő workshop

Ahogy november vége közeledik, megkezdődik a karácsonyi készülődés varázslatos időszaka. Szeretettel várunk mindenkit egy kreatív estére, amelyen saját adventi koszorút készíthetnek a résztvevők. Biztosítjuk a szükséges eszközöket, díszeket (gyertyák, termések, figurák, üveggömbök, dekorzsinórok) és a szakértői támogatást, hogy a koszorú valóban különleges legyen. Választhatnak fenyő vagy toboz adventi alapot, mindezt négy különböző színkombinációban.

Foglalkozásvezető: **Fülöp Nóra**, Floral Wonderland

Belépőjegy: 13 900 Ft

A férőhelyek maximális száma: 25 fő.

Jegyeket kizárólag elővételben lehet vásárolni.

A workshop 14 éves kortól ajánlott.

Jókai Anna Szalon

NOVEMBER 11., KEDD, 17.00

Lovász Irén dalolóköre

Foglalkozásvezető: **Lovász Irén**

Kossuth-díjas népdalénekes, néprajzkutató

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

info@budaipolgarikozosseg.hu

1011 Budapest, Iskola utca 28.

Nyitvatartás:

szerda 10.00-18.00,

továbbá az aktuális

programokhoz igazodóan.

NOVEMBER 11., KEDD, 18.00

Mondj Te is egy verset!

Egy fiatalos versbarát közösség, ahova mindenki hozhat és ahol mindenki mondhat egy verset. Erre az alkalomra **Buda Ferenc** költeményeivel készülünk.

A belépés díjtalan, de regisztrációhoz kötött:

info@budaipolgarikozosseg.hu

NOVEMBER 20., CSÜTÖRTÖK, 18.00

Csillagködképlet

Zenés, kosztümös pódiumműsor

Jókai Mór művei alapján

A Jókai bicentenárium alkalmából bemutatott előadásban vers és próza felelnek egymásnak, melyet Tallián Mariann hegedűjátéka kísér. A korabeli szalonmuzsika és Jókai Mór, a Cigánybáró című operettjének dallamai közben a szerző elmélyült filozófiai gondolatmenetei és hazafias versei váltakoznak.

Előadják:

Tallián Mariann és Lázár Balázs Artisjus-díjas színművészek, a Ketten a versben művészeti formáció tagjai.

A Magyar Írószövetség Csillagködképlet című előadása a KIM és az MMA támogatásával valósult meg.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

www.maraikult.hu

Tallián Mariann és Lázár Balázs

NOVEMBER 14., PÉNTEK, 18.00

Úrilányok az Adrián

Piros Ildikó színművésznő felolvasószínházi estje

Az Úrilányok az Adrián a boldog békeidők hangulatát megidéző felolvasó-színházi est, ami az Osztrák-Magyar Monarchia leghíresebb és legszebb üdülőhelyére, Abbáziába repít. Az 1900-as években járunk, az Adria partján korszerű fürdőváros épül, ahol az előkelőségek nappal kúrákat vesznek, éjjel spiritiszta szeánszokra járnak, és a Lungomare sétányán keresik a szerelmet.

Piros Ildikó Kossuth- és Jászai Mari-díjas kiváló színművésznő előadásában megelevenednek fia, a Hubby-díjas Huszti Gergely regényeinek alakjai, az esküvőjéről szökött hajadon, a beteges arisztokrata, a pletykás, ám-bár jószívű főzőasszony vagy az eltűnt nővére után kutató úrilány... megannyi szórakoztató és szerethető karakter, akikben magunkra ismerhetünk. Korrajz és irodalmi időutazás, tele hittel, humorral és szenvedéllyel.

Belépőjegy: 2000 Ft. A helyszínen: 2500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

Piros Ildikó

Vermesy András

Gál-Tamási Anna

Gál-Tamási Mária

NOVEMBER 24., HÉTFŐ, 18.00

Apokrif imák

Zenés irodalmi est Jókai Anna tiszteletére

Az Apokrif imák című felolvasóest egy mély belső záródoklat, amelyen az író gondolatai vezetnek végig minket. A zene és a szó egybefonódása kaput nyit a láthatatlanra és meghív a lélek ünnepére. A zenés irodalmi összeállításban Jókai Anna költészetének kiemelkedő művei hangzanak el. A műsor egyszerre ad lehetőséget a mély elcsendesedésre és az író születésnapja alkalmából az ünneplésre, főhajtásként egy rendkívüli alkotó szellemisége előtt. Legyen ez a bensőséges este közös hálaadás egy életműért, amely ma is megszólít és felemel.

Belépőjegy: 1000 Ft

I. kerületi lakosok számára ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

NOVEMBER 27., CSÜTÖRTÖK, 10.30

Irka kör – Szüretéről és borról szóló versek

Az Irka kör novemberi előadásán közönségünk magyar költők szüretéről és borról szóló verseiből hallgathat meg összeállítást.

A belépés ingyenes!

NOVEMBER 27., CSÜTÖRTÖK, 19.00

Romantikus Zenei Szalon

Az est műsora a német és belga romantika egy-egy fontos alakjának műveiből ad ízelítőt. Strauss fiatalkori hegedűszonátájában már érezhető a későbbi gigászi kompozíciók csírája, míg Ysaye szóló és két hegedűs szonátája a kora XX. század érett romantikájába kalauzol minket. A Romantikus Zenei Szalon koncertje a századforduló kamarazenéjét hívatott bemutatni a korabeli előadói gyakorlatot követve – Magyarországon először – historikus hangszereken.

Műsor: Eugène Ysaye: Szonáta két hegedűre

Eugène Ysaye: E-dúr szólószonáta hegedűre, op. 27 no. 6

Richard Strauss: Szonáta hegedűre és zongorára, op. 18

Közreműködik: **Paulik László** – hegedű

Kapor Andrej – hegedű

Dani Imre – zongora

Belépőjegy: 2000 Ft. A helyszínen: 2500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

A koncert a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával valósul meg.

NOVEMBER 28., PÉNTEK, 19.00

Kontinensnyi dallam

Zenés utazás két hegedűvel és zongorával

Öt ország öt zeneszerzője. Első ránézésre nagyon különbözőek, de abban mégis hasonlítanak, hogy mindannyian előszeretettel inspirálódtak saját országuk népzenei hagyományaiból. A zeneirodalomban számos művet találhatunk hegedű-zongora felállásban, míg két hegedűre és zongorára jóval kevesebb íródott. A kamarazenének e gyöngyszemeiből válogattak az est művészei izgalmas összeállításukban. A koncerten a romantikától kezdve az impresszionizmuson át egészen a Sosztakovics-i sziporkázóan szellemes dallamokig a zenei stílusok széles palettája tárul a közönség elé.

Műsor:

Moritz Moszkowski: G-moll szvit 2 hegedűre és zongorára, op. 71

Johannes Brahms: C-moll scherzo

Darius Milhaud: Szonáta 2 hegedűre és zongorára, op. 15.

Antonín Dvorak: G-dúr Szonatina hegedűre és zongorára, op. 100, B 183

Dmitrij Sosztakovics: öt darab két hegedűre és zongorára
Közreműködik:

Gál-Tamási Mária – hegedű (Budapesti Fesztiválzenekar)

Gál-Tamási Anna – hegedű (Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara)

Vermesy András – zongora (Berlin)

Belépőjegy: 2000 Ft. A helyszínen: 2500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

Jókai Anna

PROGRAMAJÁNLÓ

Tér-Kép Galéria

Márai Budán

Képzőművészeti kiállítás a Tér-Kép Galériában és a Virág Benedek Házban

Márai Sándor születésének 125. évfordulója alkalmából különleges kiállítás nyílik Budán! A Budavári Önkormányzat által meghirdetett Márai Sándor-émlékév keretében képzőművészeti pályázat indult *Márai Budán* címmel. A zsűri által kiválasztott festmények, grafikák, fotók és iparművészeti alkotások az író munkásságához, művészi világához és személyiségéhez kapcsolódnak.

KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓ ÉS DÍJÁTADÓ:

2025. november 14., péntek, 17.00

A megnyitó helyszíne: Tér-Kép Galéria.

Köszöntő: **Böröcz László**, Budavári Önkormányzat vezetője

Megnyitja: **Nagy T. Katalin**, Németh Lajos-díjas művészettörténész

Közreműködik: **Blaskó Péter**, a Nemzet Művésze, Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész

18.00 – MÁRAI-SÉTA a Virág Benedek Házba, ünnepi koccintással

Sétavezető: **Mészáros Tibor** irodalomtörténész

A kiállítás megtekinthető:

2025. november 15. – 2026. január 10.

Tér-Kép Galéria (1016 Budapest, Krisztina körút 83-85.)

Virág Benedek Ház (1013 Budapest, Döbrentei utca 9.)

**1016 Budapest,
Krisztina körút 83-85.
Nyitvatartás:
kedd-szombat: 14.00-18.00**

Várnegyed Galéria

NOVEMBER 12., SZERDA, 18.00

Ismeretlen nyelven

Petőcz András egyéni kiállításának megnyitása

Petőcz András, az I. kerület költője és vizuális művésze újabb munkáiban olaj- és akrilfestékekkel „kvázi” költeményeket alkot, amelyek a szöveg és a vizuális jel határán mozognak. Mit tekintünk írásnak, és mi csupán vizuális jel? Hol húzódik a határ a nyelv és a kép között? A tárlaton vászonmunkák és grafikák láthatók, amelyek „képversekként” a látható nyelvi jelek sokaságára, olykor szavakkal ki nem fejezhető érzésekre és jelentésekre hívják fel a figyelmet.

A kiállítást **Sinkó István** képzőművész, művészeti író, a Magyar Festők Társaságának elnöke nyitja meg.

A megnyitón közreműködik:

Kézdy Luca hegedűművész

Kurátor: **Rozgonyi Lia**

A tárlat december 12-ig tekinthető meg.

**1015 Budapest,
Batthyány utca 67.
Nyitvatartás:
csütörtök, péntek:
14.00-18.00,
szombat: 10.00-14.00.**

Petőcz András – Költő versével (részlet)

NOVEMBER 21., PÉNTEK, 16.30

Tárlatvezetés és irodalmi est

Kecskés Péter képzőművész, író előadása

és tárlatvezetése az Ismeretlen nyelven című kiállításon

Az irodalmi felolvasáson közreműködnek:

Czapp Enikő, Kovács Marianna, Lantay Éva

és Szolláth Mihály költők.

Az esemény ingyenes

Petőcz András – Négysoros költemény vörös alapon (részlet)

Petőcz András – Üzenet ismeretlen nyelven (részlet)

NOVEMBER 28., PÉNTEK, 16.30

Petőcz András tárlatvezetése és felolvasása

Az estet irodalmi felolvasás kíséri, melyen közreműködnek: **Kecskés Péter, Lazarev Oleg és Major Eszter** költők.

Az esemény ingyenes

Vízivárosi Klub

1015 Budapest,
Batthyány utca 26.
Nyitvatartás:
hétfő, szerda, péntek
9.00–16.00 között, továbbá
a programokhoz igazodva.

NOVEMBER 24., HÉTFŐ, 18.30

Fajtaválasztás tudatosan

Hogyan találjuk meg a hozzánk illő kutyát?

Az előadássorozat célja, hogy segítse a kutyatulajdonosokat kedvenceik egészségének megőrzésében és hosszú életük biztosításában, valamint szélesebb ismeretek szervezésében a kutyatartásról. Novemberi rendezvényünkön Angyal Zsolt kutyaviselkedési szakértő, az Akela Kutyaiskola alapítója a tudatos fajtaválasztásról beszélget Dániel Díaz Fernández állattenyésztő agrármérnökkel, aki a Hungária Komondor Klub tenyésztésvezetője és a Hungarikum Kutyafajták Országos Szövetségének elnöke.

Kérjük, a fogadóórak időpontjáról tájékozódjanak a www.maraikult.hu oldalon.

Borsos Miklós Emléklakás

Györfly Gergely

1014 Budapest, Úri utca 6.

Nyitvatartás:

szombat: 10.00–18.00

péntek: 10.00–16.00

Más napokon

bejelentkezés alapján.

NOVEMBER 25., KEDD, 17.00

Emlékezzünk Borsos Miklósról Györfly Gergely hegedűművésszel és Simó József előadóművésszel

Zene, beszélgetés, felolvasás

Tanítványok és barátok emlékei Borsos Miklósról kedves zeneműveinek kíséretében, amelyek közül az est folyamán Györfly Gergely előadásában felcsendülnek: J.S. Bach, Dvořák, Debussy, Vivaldi, Manuel Ponce, Paradis, Karlos Gardel, W. Croll, Paul-Ben Haim, Massenet, Milhaud, Schubert, Liszt, Györfly Gergely, Castelnuovo Tedesco, Kreisler művei.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:
www.maraikult.hu

Önkormányzati programok

Szilasi Alex

Kaján Marianna

Erzsébet királyné (Sissi)

NOVEMBER 11., KEDD, 19.00

Budavári Zeneszalon

Szilasi Alex Liszt Ferenc-díjas zongoraművész és vendége, **Kaján Marianna** történész-muzeológus zene- és művelődéstörténeti előadása

Erzsébet királyné (Sisi) és a magyarok.

Az Osztrák–Magyar Monarchia népei közül Erzsébet királyné a szabadságra vágyó magyar nép iránt érzett rokonszenvet. Megtanulta a nehéznek tartott magyar nyelvet, udvartartásába magyar arisztokratákat választott, megszerette a magyar képzőművészetet, irodalmat, zenét. Szívesen tartózkodott a Budai Királyi Palotában és a Gödöllői Királyi Kastélyban, ahol a források szerint több, mint 2000 éjszakát töltött. A Budavári Zeneszalon előadása erről szól, zenével és különleges felolvasással.

Az esten közreműködnek **Berta Blanka**

és **Demeter-Guba Erzsébet** kosztümös tárlatvezetők.

Belépőjegy: 2000 Ft

A belépés I. kerületi lakosok számára díjtalan, de regisztrációhoz kötött. www.maraikult.hu

NOVEMBER 4., KEDD		
18.30	A művészettörténet magyar mesterei – Munkácsy Mihály	Jókai Anna Szalon
NOVEMBER 5., SZERDA		
18.00	Germánia – azaz szponzoráció német módra	Jókai Anna Szalon
18.00	Új minta, új fonál – Horgoló workshop	Virág Benedek Ház
19.00	Ünnepek és jeles napok – Márai hangoskönyv 4. tétel	Márai Sándor Művelődési Ház
NOVEMBER 6., CSÜTÖRTÖK		
16.00	Hoppál Mihály – Finisszázs	Várnegyed Galéria
18.00	Márai és én – pszichológiai útmutató Tari Annamáriával	Márai Sándor Művelődési Ház
18.00	Kassai őrző – Ifj. Havasi Péter estje	Jókai Anna Szalon
NOVEMBER 7., PÉNTEK		
13.00	Budavári kilátások – séta (indulás)	Márai Sándor Művelődési Ház
17.00	incontans laetitia – Finisszázs	Tér-kép Galéria
18.00	PetersPlanet Könyvklub – Sanghaji élmények	Jókai Anna Szalon
18.00	Kintsugi workshop	Virág Benedek Ház
NOVEMBER 8., SZOMBAT		
10.00	Száz év Tabán – Séta Máraival	Virág Benedek Ház
11.00	Hangoló – Babaszínház	Márai Sándor Művelődési Ház
NOVEMBER 11., KEDD		
17.00	Lovász Irén dalolóköre	Jókai Anna Szalon
18.00	Mondj Te is egy verset!	Jókai Anna Szalon
19.00	Budavári Zeneszalon – Erzsébet királyné és a magyarok	Önkormányzati program
NOVEMBER 12., SZERDA		
18.00	Márai Sándor és Krúdy Gyula est	Márai Sándor Művelődési Ház
18.00	„Ismeretlen nyelven” – Petőcz András kiállításának megnyitása	Várnegyed Galéria
NOVEMBER 14., PÉNTEK		
17.00	Márai Budán – Kiállítás megnyitó	Tér-kép Galéria
18.00	Márai-séta -Tér-kép Galériából a Virág Benedek Házba	Tér-kép Galéria indulás
18.00	Úrilányok az Adrián – Piros Ildikó estje	Jókai Anna Szalon
NOVEMBER 15., SZOMBAT		
11.00	Boribon – Csemeteátrum	Márai Sándor Művelődési Ház
nov. 15.–jan. 10.	Márai Budán – Képzőművészeti kiállítás	Tér-kép Galéria
NOVEMBER 19., SZERDA		
18.00	Meleg ölelés – Horgoló workshop	Virág Benedek Ház
NOVEMBER 20., CSÜTÖRTÖK		
18.00	Csillagködképlet – zenés pódiumműsor	Jókai Anna Szalon
NOVEMBER 21., PÉNTEK		
14.00	Szeretet Klub – Szíriusz filmvetítés	Márai Sándor Művelődési Ház
16.30	Tárlatvezetés és irodalmi est (Kecskés Péter)	Várnegyed Galéria
19.00	Pribojszki Mátyás Szájharmónia Klub	Márai Sándor Művelődési Ház
NOVEMBER 24., HÉTFŐ		
18.00	Apokrif imák – Jókai Anna tiszteletére	Jókai Anna Szalon
18.30	Fajtaválasztás tudatosan – kutyaelőadás	Vízivárosi Klub
17.00	Emlékezzünk Borsos Miklósról	Borsos Miklós Emléklakás
NOVEMBER 26., SZERDA		
18.00	Adventi koszorú-készítő workshop	Virág Benedek Ház
NOVEMBER 27., CSÜTÖRTÖK		
10.30	Irka kör – Szüretéről és borról szóló versek	Jókai Anna Szalon
19.00	Romantikus Zenei Szalon	Jókai Anna Szalon
NOVEMBER 28., PÉNTEK		
	Budavári Advent nyitónap	Szentháromság-tér
16.30	Petőcz András tárlatvezetése és felolvasása	Várnegyed Galéria
19.00	Márai nyomában II.	Márai Sándor Művelődési Ház
19.00	Kontinensnyi dallam – zenés utazás	Jókai Anna Szalon
NOVEMBER 30., VASÁRNAP		
18.00	Regejáró Misztrál Művészeti Klub	Márai Sándor Művelődési Ház

ÁLLANDÓ PROGRAMJAINK A MÁRAIKULTBAN

HELYSZÍNEINK:

MÁRAI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI HÁZ

VÍZIVÁROSI KLUB

JÓKAI ANNA SZALON

KÖZÖSSÉG

- Baba-Mama Klub
- Társalgási angol
- Magyar Népmesekör
- Testvérvárosi Egyesület Klubnapja
- Kutyatartással kapcsolatos programok
- Budavári Mozgássérült Szervezet klubnapja
- Kerekítő Mondókázó
- Léleksimogató Rák Katival

MOZGÁS

- Kangatraining
- RTM hasizomtorna
- Szenior gerinctorna
- Meridián 3-1-2 torna
- Balettiskola gyerekeknek és felnőtteknek
- DéliTORNA
- Hatha jóga
- Alakformáló konditorna
- Szenior örömtánc
- Kerekítő Manótorna
- Maminbaba

MŰVÉSZET

- Agyagozás gyerekeknek
- Színkópé
- Vox Hungarica Női Kar
- Irka kör

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Információ:

facebook.com/maraikult
instagram.com/maraikult
www.maraikult.hu

I. kerületi lakosoknak kedvezmény!

**Budavári
Közösségi
Nonprofit**
· KFT ·

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

MÁRAI
125

MÁRAI BUDÁN

TÉR-KÉP GALÉRIA
VIRÁG BENEDEK HÁZ
2025.11.15. – 2026.01.10.

BÁNKÚTI Emese / BENKŐ Cs. Gyula / BIRÓ János
CZÁR Anna Csenge / DADÁNYI Zsófi / DOBI Réka
GHYCZY György / HORVÁTH Barnabás / KAISER Ottó
KÁNTOR József / KÉRY Bálint Bence / KISS Ilona
LÁSZLÓ Kyra / LAVIV Laura / LÉVAY Jenő
LUZSICZA Fanni / LUZSICZA Lajos Árpád / MAGYAR József
MAJZIK Róbert / MAYER Hella / ÖLLINGER Péter
PAÁL Zsuzsanna / PACZONA Márta / SZABÓ János
SZÉKELY Annamária / TÓTH Angelika / TÖRÖK Máté
VARGA-AMÁR László / VINCZELLÉR Imre
WECHTER Ákos / ZÁMORI Eszter / ZSUFFA Péter

VIRÁG
BENEDEK
HÁZ

T
KÉP
R
· GALÉRIA ·

www.MARAIKULT.HU